

Crna Gora

Zavod za školstvo

Adresa: Vaka Đurovića b.b.
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 408 901
fax: +382 20 408 927
www.zzs.gov.me

Broj: 01/1-077/24-14/1

11.01.2024.

Izvještaj o radu za 2023. godinu

Vaka Đurovića bb, 81000 Podgorica
Tel: +382 20 408 901, Fax: +382 20 408 927
E-mail: zavskcg@zzs.gov.me
www.zavodzaskolstvo.gov.me

SADRŽAJ

UVOD	3
SEKTOR ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA	3
I ODSJEK ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ OBRAZOVNOG SISTEMA	3
II ODSJEK ZA MEĐUNARODNU SARADNJU	14
SEKTOR ZA NASTAVU	21
III ODSJEK ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA	21
IV ODSJEK ZA KONTINUIRANI PROFESIONALNI RAZVOJ	25
VI OPŠTI POSLOVI	30

UVOD

Zavod za školstvo utvrđuje i obezbjeđuje kvalitet obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama, obavlja razvojne, savjetodavne, istraživačke i stručne poslove iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama i vaspitanja u domovima učenika.

Organizacione jedinice Zavoda za školstvo su: Sektor za unapređivanje obrazovanja, Sektor za nastavu i Služba za opšte poslove i finansije.

U okviru Sektora za unapređivanje obrazovanja funkcionišu: Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema i Odsjek za međunarodnu saradnju.

U okviru Sektora za nastavu funkcionišu: Odsjek za utvrđivanje kvaliteta i Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj.

U okviru Službe za opšte poslove i finansije funkcionišu: Kancelarija za opšte poslove i Kancelarija za računovodstveno-finansijske poslove.

Za izvršavanje poslova iz djelokruga Zavoda utvrđena su službenička i namještenička mjesta za 79 izvršilaca. Trenutno je zaposleno 58 službenika i namještenika.

Po završetku svake godine, Zavod za školstvo podnosi Godišnji izvještaj rada resornom Ministarstvu.

SEKTOR ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA

I ODSJEK ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ OBRAZOVNOG SISTEMA

Programski cilj 1. Unapređenje obrazovnog sistema izradom analiza, stručnih mišljenja i preporuka formalnim i neformalnim institucijama i udruženjima

Planirane i realizovane aktivnosti:

1.1. Izrada stručnih mišljenja i preporuka o implementaciji projekata NVO i drugih institucija u oblasti obrazovanja.

Dato stručno mišljenje za 75 zahtjeva od NVO, Nacionalnog savjeta za obrazovanje, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Univerziteta Crne Gore).

1.2. Izrada stručnih mišljenja i preporuka o realizaciji istraživanja državnih institucija iz oblasti obrazovanja ili fakulteta Univerziteta Crne Gore.

Dato mišljenje za 26 zahtjeva.

1.3. Izrada stručnih mišljenja i preporuka o uvođenju novih izbornih i međupredmetnih predmeta u obrazovni sistem Crne Gore.

Dato mišljenje za 3 zahtjeva.

Ostvarenost: Na svaki zahtjev odgovoreno je u previđenom roku. Dva zahtjeva su odbijena, za 46 zahtjeva je data sugestija za unapređenje a ostali zahtjevi su odobreni.

Programski cilj 2. Unapređenje ambijenta za učenje učenika na osnovu utvrđivanja prisutnosti vršnjačkog nasilja u osnovnim i srednjim školama

Planirane i realizovane aktivnosti:

2.1. Istraživanje "Nasilje u školama"

Zavod za školstvo je planirao realizaciju istraživanja o prisustvu nasilja u školama. Istraživanje je sprovedeno u februaru i martu 2023. godine. Uzorak su činile sve osnovne i srednje škole u Crnoj Gori, odnosno po desetak učenika u odjeljenjima od VI–IX razreda osnovne škole i I–IV razreda srednjih škola. Upitnik je popunilo oko 12.000 učenika. Taj broj sačinjavaju samo relevantni upitnici. Ostali upitnici su eliminisani jer je utvrđeno da učenici nijesu dosljedni u svojim odgovorima ili nijesu u potpunosti popunili upitnik. Istraživanje je pokazalo da tipična situacija sa nasiljem u školi nije ona u kojoj postoji žrtva koju maltretira veliki broj djece, već ona u kojoj postoji nasilnik koji maltretira veći broj žrtava (u našem slučaju to je 2,7 učenika nasilnika; 4% učenika koji su istovremeno bili i žrtve i nasilnici; 13% učenika koji su bili samo žrtve). Nasilnik je obično pojedinac, a ponekad i grupa učenika.

Ova činjenica, da nasilje u školi nije masovna i nasumična pojava gdje svako zlostavlja svakog, kao i činjenica da su uloga nasilnika i uloga žrtve stabilne (u našem istraživanju 65% učenika koji su bili žrtva nasilja u ovoj godini, bili su žrtva nasilja i u ranijim godinama; 72% učenika koji su bili nasilni u ovoj godini, bili su nasilni i u ranijim godinama) stvara povoljnu osnovu za racionalno upravljanje problemom nasilja u školi na način što bi se već na ranom školskom uzrastu identifikovali pojedinci koji često manifestuju nasilno ponašanje, kao i učenici koji su često žrtve nasilja. Ovim učenicima je potrebna individualna, psihološka podrška u smislu integracije u školski kolektiv (i nasilnici i žrtve su zbog određenih karakteristika socijalno izopšteni od ostalih učenika). Druga linija rješavanja problema nasilja u školi podrazumijeva jačanje vaspitne uloge škole i izgrađivanje školske klime u kojoj se nasilje ne isplati (nije „kul“) i gdje su učenici uvjereni da će ih škola zaštititi od svih oblika nasilja (istraživanje je pokazalo da učenicima nije dovoljno samo reći da su u školi sigurni, potrebno je da im to njihovo iskustvo i potvrdi).

Ostvarenost: Istraživanje je sprovedeno u predviđenom vremenskom okviru, izrađen je projekat istraživanja, definisan je uzorak istraživanja, utvrđen akcioni plan realizacije istraživanja, statistički je obrađeno i izvršena je logička analiza istraživanja i na kraju je izrađen izvještaj istraživanja i stavljen je na sajt Zavoda za školstvo. Istraživanje je realizovano na osnovu Programa rada Zavoda za školstvo za 2023.

Programski cilj 3. Unapređenje kurikuluma na osnovu indikatora utvrđenim istraživanjem obrazovne prakse

Realizovane aktivnosti:

3.1. Istraživanje „Zdravstvena kultura i upotreba alkohola kod mladih u Crnoj Gori“, u saradnji sa NVO Forum MNE. Na osnovu inicijative NVO Forum MNE, zahtjev za sprovođenje istraživanja je analiziran i konstatovano da je opravdano realizovati istraživanje na temu upotrebe alkohola kod učenika osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori. Istraživanje je realizovano u periodu septembar–novembar 2023. godine. Uzorak je sačinjavalo oko 7500 učenika osnovnih i srednjih škola. Podatke od učenika prikupili smo putem onlajn upitnika. Svim osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori prvo su data precizna uputstva koja su se odnosila na izbor odjeljenja koja treba da učestvuju u istraživanju, a zatim i na izbor učenika koji treba da popune upitnik. Predviđeno je da upitnik popune učenici iz najmanje polovine odjeljenja svih osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori. U osnovnim školama birana su odjeljenja VIII i IX razreda. U srednjim školama u uzorku su bila zastupljena odjeljenja svih razreda trogodišnjeg ili četvorogodišnjeg obrazovanja. Na upitnik koji je dostavljen školama odgovorilo je 8.185 učenika. Nakon filtriranja upitnika, uzorak uzet u obradu sadrži

odgovore 7.520 učenika/ca. Osnovni nalazi istraživanja pokazuju da je broj učenika koji koriste alkohol iz razreda u razred se uvećava da bi u završnim razredima srednjih škola većina učenika povremeno ili stalno koristila alkohol! Postoji visok stepen uvjerenosti učenika da poznaju štetne posljedice alkohola, s jedne, a sa druge strane, dominantno se oslanjaju na nepouzdanu izvoru informacija. Škola ima značajno manji uticaj na informisanost učenika o posljedicama upotrebe alkohola u odnosu na roditelje, vršnjake i internet. Većina učenika smatra da je upotreba alkohola problem, ali isto tako većina ima neutralan stav prema učenicima koji koriste alkohol – ne smatra ih popularnim, ali ih i ne osuđuje. Posebno je zabrinjavajuće da većina učenika, bez obzira da li koriste alkohol ili ne, ima razumijevanje za upotrebu alkohola u pojedinim situacijama. Učenici koji koriste alkohol već u porodici imaju model za takvo ponašanje. Oni smatraju da njihovi roditelji nemaju toliko stroge stavove o korišćenju alkohola, da ne osuđuju toliko prisustvo kafića i kladionica u blizini škole; da nemaju visoka očekivanja kada su u pitanju bavljenje sportom, zdrava ishrana i sl. Učenje o štetnim posljedicama alkohola u redovnoj nastavi, uticalo je da učenici promijene neke svoje stavove, npr. stavove o opravdanosti korišćenja alkohola; stavove prema učenicima koji koriste alkohol; stavove o štetnim posljedicama alkohola i sl. Manje je vjerovatno da su redovni školski programi uticali na promjenu ponašanja učenika, pogotovo onih učenika koji sebe svrstavaju u redovne korisnike alkohola. Uticaj predavanja od strane eksperata pokazao se kao manje efikasan.

Ostvarenost: *Istraživanje nije planirano u okviru Programa rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu. Realizovano je u skladu sa potpisanim Memorandumom o saradnji sa NVO Forum MNE, na osnovu inicijative NVO Forum MNE i naše analize obrazovno-vaspitne prakse.*

Programski cilj 4. Unapređenje programa za osnovno obrazovanje (uslovno, ako se bude mijenjao NP).

Planirane ali ne i realizovane aktivnosti:

4.1. Planirano je unapređenje svih redovnih i izbornih predmetnih programa za osnovno obrazovanje. Unapređenje je planirano na osnovu izvršene analize predmetnih programa za osnovnu školu. Analiza je pokazala da je unapređenje neophodno jer su nastavnici konstatovali da je obim programa za definisani fond časova preobiman. To praktično znači, da se dostizanje ishoda učenja ne može na odgovarajući i metodičko-didaktički način uspješno realizovati.

Ostvarenost: Unapređenje predmetnih programa za osnovnu školu **nije realizovano** usljed najave Ministarstva prosvjete da će pokrenuti reformu obrazovanja u kojoj je najznačajniji segment izmjena Nastavnog plana za osnovnu školu. Ta izmjena obavezno uslovljava drugačije definisanje određenja predmetnih programa, tj. mijenjajući fond časova mijenja se i struktura predmetnih programa. U takvoj situaciji je neracionalno unapređivati aktuelne predmetne programe jer to predviđa trošenje budžetskih sredstava i zahtijeva izradu novih školskih udžbenika. Praksa je da se novoizrađeni ili unaprijeđeni predmetni programi implementiraju u nastavnom procesu najmanje 5 školskih godina.

Programski cilj 5. Unapređenje programa za srednje stručno obrazovanje (izrada 10 opšteobrazovnih predmetnih programa).

Planirane i realizovane aktivnosti:

5.1. Unapređenje opšteobrazovnih predmetnih programa za stručno obrazovanje

Na osnovu inicijative Centra za stručno obrazovanje **planirano je** unapređenje i izrada novih predmetnih programa za srednje stručno obrazovanje. Na osnovu

dodatne analize zaključeno je da se za **osam opšteobrazovnih programa** mogu koristiti isti programi u srednjem opštem obrazovanju. Definirano je da se unaprijede **predmetni programi za matematiku i engleski jezik**. Unaprijeđena verzija predmetnih programa je izrađena u predviđenom roku.

Ostvarenost: Predmetni programi Matematika (fond časova 3+3+3+3) i Engleski jezik (fond časova 3+2) su prosljeđeni Nacionalnom savjetu za obrazovanje na usvajanje. Programi su vraćeni na doradu i biće upućeni na ponovno razmatranje kada bude zakazana nova sjednica Nacionalnog savjeta.

5.2. Izrada izbornih predmeta Francuski moj svijet i Italijanski moj svijet za srednje opšte obrazovanje

Na osnovu inicijative Gimnazije "Slobodan Škerović", Ambasade Francuske i Ambasade Italije u Crnoj Gori i Ministarstva prosvjete Crne Gore izrađeni su izborni predmetni programi. Usvojeni su na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje, održanoj, 23.10.2023. godine i time postali javno važeći.

Ostvarenost: U predviđenom roku su izrađeni predmetni programi, uz poštovanje svih procedura Zavod za školstvo za izradu programa, formirana je relevantna komisija za izradu programa a koju su sačinjavali predstavnici Zavoda za školstvo, Univerziteta Crne Gore i nastavnika praktičara. Programi usvojeni na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje.

Programski cilj 6. Unapređenje programa rada stručnih saradnika (pedagoga, psihologa, logopeda, defektologa, nutricionista, socijalnih radnika)

Planirane i realizovane aktivnosti:

6.1. Na osnovu analize implementacije kurikuluma Crne Gore, na osnovu brojnih istraživanja koje je Zavod za školstvo realizovao prethodnih godina, planirali smo unapređenje programa rada stručnih saradnika (pedagog, psiholog, defektolog, logoped, nutricionista, socijalni radnik). U maju 2023. formirana radna grupa koju su činili praktičari, a čijim radom su koordinirali predstavnici Zavoda za školstvo. Uspješno je izrađena radna verzija dokumenata za sve grupe stručnih saradnika. Kako nije planirana sjednica Nacionalnog savjeta za obrazovanje u decembru, finalizacija programa i usvajanje istih na sjednici Nacionalnog savjeta planirana je za I kvartal 2024. godine.

Ostvarenost: Radne grupe za izradu programa formirane su u predviđenom roku, u dogovorenom vremenskom okviru su završile radnu verziju dokumenta i usvajanje na sjednici Nacionalnog savjeta je planirano za 2024. godinu. Izrada unaprijeđenog programa za stručne saradnike je rađena na osnovu analize našeg obrazovnog kurikuluma i na osnovu definisanih aktivnosti u okviru Mjera za prevenciju, suzbijanje i djelovanje Vlade Crne Gore u oblasti vršnjačkog nasilja i vandalizma.

Programski cilj 7: Unapređenje obrazovnog sistema putem savjetovanja (savjetodavna podrška školama, tematska savjetovanja na temu vršnjačko nasilje, međupredmetne oblasti, PISA istraživanje, novi predškolski program, dodatna nastava ...)

Planirane i realizovane aktivnosti:

7.1. Savjetovanje o vršnjačkom nasilju: "Mjere za upravljanje problemom nasilja učenika/ca u školi"

Zavod za školstvo je u periodu od 22-29.06.2023 godine realizovalo 7 savjetovanja na regionalnom principu za direktore, pedagoge i psihologe svih obrazovno-vaspitnih ustanova u Crnoj Gori. Tema savjetovanja su mjere za upravljanje problemom nasilja

učenika/ca u školi. Cilj ovih mjera je smanjivanje ili sprečavanje nasilja učenika/ca u školi. Mjere su nastale kao rezultat istraživanja koje je Zavod za školstvo realizovao u svim osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori tokom 2003. godine. Prva grupa mjera se odnosila na školu, tj. na sve učenike i sve nastavnike škole, a podrazumijeva jačanje vaspitne uloge škole i izgrađivanje školske klime protiv nasilja. Druga grupa mjera se odnosi na pojedine učenike i podrazumijeva individualnu podršku učenicima koji su uključeni u nasilje (bilo da se radi o učeniku žrtvi, ili o učeniku koji se nasilno ponaša). Sve predložene mjere nastale su kao rezultat istraživanja, tj. imaju svoju empirijsku osnovu i potvrdu!

Ostvarenost: Na savjetovanju su bili prisutni predstavnici (direktori i/ili pedagozi i psiholozi) iz 119 obrazovno-vaspitnih ustanova ili 46% prisutnih. Od tog broja je direktora bilo prisutno 88 ili 35%, pedagoga i psihologa 56. S obzirom na važnost i aktuelnost teme očekivali smo veće interesovanje i prisustvo na savjetovanjima.

7.2. Seminari u organizaciji Odsjeka

Organizovani i realizovani obuke/seminari: *Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenje nastave* – planirana su tri seminarra za pedagoge osnovnih škola i realizovana su u Bijelom Polju, Nikšiću i Podgorici; *Obrazovanje u oblasti smanjenja rizika od katastrofa* – planirano je pet seminarra i realizovani su u Nikšiću, Bijelom Polju i Podgorici; *Psihosocijalna podrška djeci/učenicima u stresnim situacijama* – planirana su dva seminarra i realizovana su u Podgorici; *Zdravi stilovi života* – planiranja su dva seminarra i oba su realizovana u Podgorici; *Nastava orjentisana na učenje* – planiran je jedan seminar za nastavnike koji nijesu na inicijalnom obrazovanju imali pedagogiju, psihologiju, didaktiku i metodiku. Seminar je realizovan u Zavodu za školstvo.

Ostvarenost: Seminari su realizovani na osnovu Strategije za djelovanje u vanrednim situacijama Crne Gore za period 2018-2023. godine i na osnovu Programa rada Zavoda za školstvo za 2023 godinu. Na seminarima je prisustvovalo 265 nastavnika. Ocjena uspješnosti seminarra na osnovu procjene nastavnika na skali od 1 – 5 je iznad 4,8.

7.3. Realizacija projekta E-tvining

U toku 2023. godine usvojena su sva dokumenta koja su bila planirana i formirani su timovi od profesionalaca iz svih obrazovnih institucija. Formirani: Pedagoški tim za podršku, Help desk tim, Upravni odbor, a usvojeni su i Plan rada Pedagoškog tima, Plan rada Help desk tima, Plan rada Upravnog odbora. Usvojen je i Protokol o izboru ambasadora. Objavljen je online Priručnik za pisanje projekata koji je proslijeđen svim školama. Takođe, školama je poslata i brošura etvining Oznaka kvaliteta.

Ostvarenost: Svi zadaci i obaveze su ostvareni u potpunosti.

7.4. Savjetovanje sa stručnim saradnicima na temu smanjenja stigme i diskriminacije osoba koje žive sa HIV-om

Planirana su tri savjetovanja sa stručnim saradnicima na ovu temu. Savjetovanja su realizovana u sklopu realizacije seminarra *Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenje nastave*. Tom prilikom, u pauzi realizacije radionica i na kraju seminarra date su im instrukcije da koriste programske sadržaje iz izbornog predmeta Zdravi stilovi života koji obrađuju ovu tematiku, za one učenike koji ne pohađaju nastavu ovog izbornog predmeta. Ovaj sadržaj se nalazi u Priručniku za nastavnike Zdravih stilova života i može poslužiti za programske sadržaje u slobodnom dijelu kurikuluma predmeta biologija, sociologija, psihologija, priroda, priroda i društvo i u drugim predmetima gdje to nastavnici procijene.

Ostvarenost: Ova ideja je sprovedena u potpunosti, stručni saradnici su je prihvatili kao korisnu i racionalnu.

Programski cilj 8: Program Škola za djecu iz dijaspore – „Crna Gora moja postojbina“

Planirane i realizovane aktivnosti:

Ljetnja škola „Crna Gora moja postojbina“ namijenjena djeci crnogorskih iseljenika, koju organizuju Zavod za školstvo Crne Gore i Uprava za saradnju sa dijasporom, održana je od 20. do 30. jula 2023. godine, na Ivanovim koritima. Ovogodišnju školu pohađalo je 47 polaznika, uzrasti od 9-15 godina, iz 9 zemalja: Srbije, Albanije, Turske, Hrvatske, Kanade, Argentine, Italije, Grčke i Kosova.

Zavod za školstvo priprema program rada škole, angažuje i snosi troškove stručnog kadra i nastavnog materijala. Prije početka škole, nabavljen je nastavni materijal i urađen plan rada škole po danima, koji je usaglašen sa programom škole. Program škole podrazumijeva nastavu iz istorije, geografije, crnogorskog jezika i književnosti, muzičke umjetnosti, likovne umjetnosti, folklora i plesa. Nastava se izvodi po posebnim programima za crnogorsku dijasporu. U program škole uvrštene su i priložne aktivnosti: sportske igre, sportska i druga takmičenja, viteške igre, igre orijentacije, igre bez granica i druge igre, izleti, muzičke večeri, razgledanje kulturne baštine i okolnih znamenitih područja, završna svečanost i dodjela diploma. Program škole je otvorenog tipa, što omogućava fleksibilan pristup i pogodan okvir za eventualne izmjene uslovljene vremenskim prilikama, nepredviđenim okolnostima i raznorodnom uzrasnom strukturom polaznika. Oslanja se na model aktivnog učenja koji podrazumijeva kreativne radionice, predavanja u zatvorenom i otvorenom prostoru i sportsko-rekreativne aktivnosti.

Pored navedenih aktivnosti, na samim Ivanovim koritima ove godine su realizovana i tri izleta: do mjesta Dolovi i Vjetreni mlin, obilazak Cetinja, posjeta muzejima i obilazak istorijskog jezgra Cetinja, izlet do Njegoševog mauzoleja na Jezerskom vrhu i vidikovca Kuk. Održane su i radionice na otvorenom prilikom izleta.

Ostvarenost: Planirani program Ljetnje škole je uspješno realizovan. Djeca su na kraju anketirana o utiscima i eventualnim prijedlozima za buduću realizaciju ove aktivnosti. Evaluacija je pokazala da su se djeca, prije svega dobro osjećala na kampu, da su upoznali nove drugove i drugarice, naučili su himnu i uvježbali su neka naša tradicionalna kola i saznali nešto više o Crnoj Gori.

Programski cilj 9. Program Škola u prirodi „Cetinje – jedna priča“ (upoznavanje učenika VII razreda osnovne škole sa istorijom, kulturom i ekologijom Crne Gore)

Planirane i realizovane aktivnosti:

U realizaciji programa Škole u prirodi – Čas istorije u Prijestonici „Cetinje jedna priča“ u toku 2023. godine je učestvovalo ukupno 8.715 učenika/ca sedmog razreda i 497 nastavnika/ca (polaznici u školskoj 2022/23. i 2023/24. godini). Program je realizovan u 3 dana (dolazak u prijepodnevnim i odlazak u poslijepodnevnim časovima, dva noćenja) u grupama koje su u prosjeku brojile 150 učenika/ca (oko 450 na sedmičnom nivou). Trodnevni program za grupe se sastojao iz tri segmenta: kulturno-istorijskog, ekološkog i zabavno-rekreativnog u skladu sa programom Čas istorije u Prijestonici „Cetinje – jedna priča“. Djeca su u okviru programa obilazila kulturno-istorijske spomenike i muzejske jedinice, a u okviru ekološkog dijela, djeca su se upoznala sa biljnim i životinjskim svijetom nacionalnih parkova „Lovćen“ i „Skadarsko jezero“. U poslijepodnevnim časovima, uz pomoć animatorskog tima, za učenike/ce

je organizovana zanimljiva sportsko-rekreativna animacija (fudbal, odbojka, košarka), a u večernjim časovima su organizovane raznovrsne tematske žurke (takmičenje u karaokama, večer plesa itd). Sastavni dio programa bio je i kviz „Upoznaj Prijestonicu“ (kviz znanja o mjestima koja su djeca posjetila). Pobjednici u kvizu su dobili prigodne nagrade (dresove poznatih crnogorskih reprezentativaca u fudbalu, košarci i rukometu i kape sa državnim grbom), a svim učesnicima su podijeljeni poklon suveniri (majica, fascikla, PVC kesa, blok, brošura „Cetinje jedna priča“, grafitna i hemijska olovka sa zaštitnim znakom projekta). Učesnici projekta su bili veoma zadovoljni cjelokupnom organizacijom i realizacijom brojnih aktivnosti.

Usljed tehničkih i finansijskih problema, došlo je do kratkog zastoja u realizaciji, ali su oni veoma brzo riješeni. Učenici JUOŠ „Drago Milović“ iz Tivta su učestvovali u ovoj aktivnosti u terminu za koji je bilo predviđeno učešće učenika JUOŠ „Pavle Rovinski“ iz Podgorice. (Uprava JUOŠ „Pavle Rovinski“ iz Podgorice obratila se zahtjevom za promjenu datuma, koji im nije odgovarao zbog zaključivanja ocjena na kraju prvog polugodišta. Učenici/ce pomenute škole će učestvovati u I polovini 2024. godine).

Ostvarenost: Rad vodiča-animatora je uglavnom ocijenjen najvećom ocjenom, što pokazuju dnevni izvještaji u kojima su nastavnici/ce iznosili svoja zapažanja. Bitno je pomenuti i veoma dobro znanje koje su učenici/ce pokazali tokom obilaska planiranih lokaliteta, na predavanjima, a posebno na kvizu znanja „Upoznaj Prijestonicu“. Što se tiče zdravstvenog stanja djece, želimo istaći da je gotovo svaki učenik/ca došao i vratio se zdrav. Neznatan broj učenika/ca je imao manjih zdravstvenih problema, koji su od strane dežurnih ljekara adekvatno i blagovremeno rješavani. Tim vodiča-animatora je bio sastavljen od 8 mladih ambicioznih i energičnih ljudi koji su uspješno prošli obuku u realizaciji Zavoda za školstvo. Tokom realizacije programa u 2023. godini, povratne informacije i impresije nastavnika/ca koji su pratili djecu su bile u superlativu i izrazi zahvalnosti na gostoprimstvu, odličnoj organizaciji i realizaciji su se nizali od početka do kraja. (Izvještaj Komisije za praćenje implementacije br. 01/1-071/23-1811/1 od 29.12.2023).

Programski cilj 10. Podrška učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u njihovom razvoju.

Planirane i realizovane aktivnosti:

Mobilna služba za podršku inkluzivnom obrazovanju tokom 2023. realizovala je 1350 sati podrške u učenju učenicima s posebnim obrazovnim potrebama, savjetodavnih aktivnosti za nastavnike i roditelje. Navedenim aktivnostima obuhvaćeno je 340 učenika.

U osnovnim školama realizovane su radionice NEdiskriminacije, sproveden Indeks inkluzivnosti i obilježen Dan inkluzije. Sva tri resursna centra su intenzivno sarađivala s redovnim sistemom obrazovanja obilazili škole, izrađivali material za rad korišćenjem asistivne tehnologije (štampani su udžbenici Brajevim pismom, pripreman slikovni material u svrhu razvoja alternativne i augmentativne komunikacije). Takođe, u resursnim centrima intenzivno su sprovedene aktivnosti rane intervencije koje su obuhvatile oko 150 djece predškolskog uzrasta kod kojih je detektovano kašnjenje u razvoju. Sedam osnovnih škola u Crnoj Gori s integrisanim odjeljenjima u kojima se realizuje poseban obrazovni program bile su podrška ostalim obrazovno-vaspitnim ustanovama u lokalnoj zajednici putem savjetovanja, edukacija, pružanja individualne podrške učenicima. Održano je 28 savjetovanja za škole kojima je bila potrebna podrška u sprovođenju inkluzivnog obrazovanja. Izvršena je analiza IROP-a, na osnovu nje informisane obrazovno-vaspitne ustanove koje je trebalo da

izvrše korekciju. Savjetnica za inkluzivno obrazovanje je bila članica tima za izvješćavanje u Ujedinjenim nacijama o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori 2018-2022.

Program Inovacije u inkluzivnom obrazovanju (saradnja Zavoda za školstvo sa Univerzitetom Crne Gore, PMF i ETF) rezultirao je izradom 10 setova didaktičkog materijala urađenog 3D štampom (nagrada BIG SEE za dizajn, Ljubljana) koji je doniran osnovnim školama i 10 setova pribora za jelo namijenjenih predškolskim ustanovama u cilju sticanja vještina brige o sebi. U okviru istog programa izrađena je aplikacija **vladamsituacijom** koja sadrži 18 društvenih priča za razvoj socijalnih vještina djece s posebnim obrazovnim potrebama, a dopunjena je sadržajem za učenje predčitalačkih i čitalačkih vještina, objavljena je na Školskom portalu.

Savjetnica za inkluzivno obrazovanje je bila članica radne grupe za izradu *Strategije ranog razvoja i članica je radne grupe za sprovođenje Strategije*.

Danska fondacija Margit Nilsen donirala je sredstva za realizovanje dvije petodnevne obuke (Primijenjena analiza ponašanja ABA kao podrška u inkluzivnom obrazovanju) za 60 stručnih saradnika.

Uz podršku Savjeta Evrope realizovana je obuka za nastavno osoblje Univerziteta Crne Gore o podršci u učenju i učešću studenata s invaliditetom.

Ostvarenost: Aktivnosti su realizovane u skladu sa Strategijom inkluzivnog obrazovanja 2019-2025, Strategijom za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027, Strategijom ranog razvoja. Uz intenzivan rad i praćenje uglavnom su ostvareni ciljevi. Saradnja s upravama obrazovno-vaspitnih ustanova nije na zavidnom nivou, prije svega zbog neshvatanja koncepta inkluzije, neupućenosti u mogućnosti korišćenja digitalnih sredstava, aplikacija, materijala koji su godinama unazad urađeni za dobrobit djece s posebnim obrazovnim potrebama.

Programski cilj 11. Podrška nadarenim učenicima

Planirane ali ne i realizovane aktivnosti:

U okviru **Prijedloga politike: Podrška nadarenim učenicima**, planirana je podrška nadarenim učenicima koja je imala za cilj obezbjeđenje kvalitetne podrške i odgovor na potrebe nadarenih učenika, čime bi se obezbijedio princip pravičnosti i dostupnosti obrazovanja u skladu s potencijalima učenika, prilagodila nastava i učenje, pristup u radu. Planiran je model saradnje s Univerzitetom CG koji bi napravio interaktivnu platformu za učenje s ogledima, primjerima i mogućnostima direktnog učešća učenika da usvajaju znanja i stiču vještine u skladu s mogućnostima. Planirana je i izrada nastavnog materijala za podsticanje darovitosti; formiranje Aktiva za podršku darovitim učenicima na nivou Sistema (predstavnicima ključnih obrazovnih institucija i istaknuti praktičari); određivanje punkt škola na nivou lokalnih zajednica u kojima bi se praktikovala dodatna nastava za nadarene učenike; opremanje punkt škola materijalom za rad, mini laboratorijama, modelima, nepohodnim tehnološkim pomagalicama i izrada Strategije za razvoj i podršku nadarenim učenicima.

Ostvarenost: Planirana politika je predložena na osnovu Akcionog plana za podršku nadarenim učenicima 2019-2020. godine. **Ne postoji strateški dokument kojim bi se multidisciplinarno, timski podržali nadareni učenici.** Na insistiranje i zahtjev Zavoda za školstvo, pojedine osnovne škole su slale plan rada s nadarenim učenicima, što je inače ustanovljena praksa posljednjih 6 godina. Utisak je da se na tome sve i završi, što potvrđuje broj učesnika i rezultati na takmičenjima.

Navedenu planiranu politiku za podršku nadarenim učenicima nije prihvatilo i prepoznalo njenu vrijednost Ministarstvo finansija te stoga nije sprovedena.

Programski cilj 12. Podrška učenicima romske i egipćanske populacije

Planirane i realizovane aktivnosti:

U svim predškolskim ustanovama Tim za podršku djeci RE populacije obilazi naselja, priprema individualni radni materijal u skladu s karakteristikama i potrebama djece, prati napredovanje i informiše roditelje o tome, priprema radionice o prihvatanjem različitosti kako bi se djeca romske i egipćanske populacije osjećala potpuno prihvaćenim od vršnjaka. Kampanja za upis u osnovne i srednje škole učenika RE populacije organizuje se svake godine u aprilu. U kampanji učestvuju predstavnici Ministarstva prosvjete, Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, Zavoda za školstvo, nevladinih organizacija. U svim školama koje pohađaju učenici RE populacije formirani su timovi za podršku i sprečavanje ranog napuštanja školovana učenika RE populacije koji izrađuju: plan aktivnosti za predstojeću godinu; prate redovnosti pohađanja nastave i uspjeh učenika, o čemu vode mjesečne izvještaje; organizuju dopunsku nastavu prema postignućima i mogućnostima učenika koju realizuju članovi Odjeljenjskog vijeća; izrađuju **plan podrške** u cilju savladavanja nastavnih sadržaja u skladu s mogućnostima učenika; organizuje vršnjačku podršku učenicima; tematske roditeljske sastanke i terenske posete putem kojih upoznaju roditelje sa pravima i obavezama; organizuju sastanke sa medijatorima jednom sedmično. Izvještaj o radu timova koordinatori školskih timova podnose Zavodu za školstvo.

Ostvarenost: Aktivnosti su realizovane u skladu sa *Strategijom socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025*. Na osnovu analiza izvještaja zaključuje se da nije realizovano sve što je planirano i obavezujuće, prije svega zbog tehničkih razloga, loše organizovanog prevoza za učenike, čime im se onemogućava individualna podrška nakon redovne nastave, a čiji je cilj opismenjavanje i učenje službenog jezika. U toku I tromjesečja šk. 2023/2024. godine nije bio organizovan kontinuirani prevoz za učenike osnovnih škola. Ovaj problem se javlja svake godine. Učenici nemaju priliku da se obrazuju na adekvatan način. Krajem septembra, prevoz je organizovan 5 dana za I smjenu. **Prevoz za sve RE učenike je počeo u novembru 2023. godine.**

Programski cilj 13. Unapređivanje procjenjivanja učeničkih postignuća – projekat „Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređivanje nastave“ za prirodnu grupu predmeta.

Planirane ali ne i u cjelosti realizovane aktivnosti:

Ocjenjivanje treba da bude u funkciji razvoja učenika/ce, da učenika/cu motiviše i podstiče, da bude u funkciji unapređenja nastave, što znači, da na osnovu podataka prikupljenih u procesu ocjenjivanja, nastavnik/ca donosi racionalne odluke o unapređenju vlastite nastavne prakse i učenja u školi. Zavod za školstvo je u cilju unapređenja nastavne prakse za 2023. godinu planirao seminare u oblasti ocjenjivanja i procjenjivanja učenika za predmete iz STEM grupe. Međutim, na osnovu analize potreba i najcjelishodnijeg uvođenja u praksu, Zavod je seminare „Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave“ u 2023. godini počeo realizacijom sa pedagozima u osnovnim školama. Oni su nam važna podrška kako bi u okviru svog pedagoško-instruktivnog rada sarađivali sa nastavnicima na ovom polju i kako bi svi zajednički djelovali da ovaj način ocjenjivanja bude u fokusu. Planirana su tri seminar za pedagoge osnovnih škola na ovu temu. Seminari su

održani u Bijelom Polju, Nikšiću i Podgorici. Na seminarima je bilo prisutno 63 pedagoga. Ocjena realizacije seminara je bila izražena brojčano sa 4,85.

Ostvarenost: Realizovana tri seminara na ovu temu **sa pedagozima** osnovnih škola. Ocjena realizacije seminara je bila izražena brojčano sa 4,85. Nažalost, nijesu svi pozvani pedagozi odazvali pozivu da prisustvuju seminaru a bilo je neophodno njihovo prosustvo.

Programski cilj 14. „Unapređenje rezultata na PISA testiranjima“ – program „PISA 2025 – NAUKA U FOKUSU“

OPIS: Projekat su 2022. godine uz pregled stanja i očekivanih ishoda, razradile dr Blaženka Petričević iz Zavoda za školstvo i Divna Paljević, nacionalna koordinatorka PISA projekta iz Ispitnog centra. Konstitutivna sjednica Tima za realizaciju projekta PISA 2025 – Nauka u fokusu Zavoda za školstvo i Ispitnog centra održana je 25. novembra 2022. godine. Neformalnoj radnoj grupi za međuinstitucionalnu saradnju čije je formiranje inicirao Zavod za školstvo, Projekat i prateći Akcioni plan, prezentovani su na sastanku održanom 30. novembra 2022. u prostorijama Zavoda za školstvo.

Planirane i realizovane aktivnosti u kalendarskoj 2023. godini:

14.1. Priprema materijala za škole koji su dostupni na aplikaciji Teams – Uputstvo za nastavnike (razrađen pristup, realizacija i prijedlozi za istraživanja i eksperimentalni rad); PISA zadaci podijeljeni po predmetima i razredima OŠ; verzije PISA zadataka za učenike i PISA zadaci + rješenja za nastavnike (januar 2023).

14.2. Onlajn savjetovanja (desetak) školskih koordinatora i školskih timova – Komunikacija koordinatorki projekta sa školskim koordinatorima preko aplikacije Teams na kojoj se nalaze i svi materijali. Nastavnici sprovode projektne aktivnosti. CILJ: Tumačenje podataka i pojava u svakom odjeljenju od 6/7 do 9 razreda svaki nastavnik po jedan PISA zadatak u zavisnosti od uzrasta (u srednjim školama uglavnom I i II razred) i CILJ: Procedure sprovođenja eksperimenta i prikazivanje i tumačenje dobijenih podataka. Svaki učenik sprovodi jedan eksperiment iz bilo kog prirodnog predmeta individualno u kućnim uslovima i piše izvještaj. Škole organizuju Dan nauke i prezentiraju najbolje eksperimente, a izvještaj stavljaju na veb-sajt škole. Školski koordinatori šalju koordinatorkama projekta školski izvješta. (mart – jun 2023)

14.3. Prevod Okvira za testiranje prirodnih nauka PISA 2025 https://pisa-framework.oecd.org/science-2025/mne_cnr/

Nalazi se na sajtu OECD-a na svim jezicima, s linkom za cg jezik na našem sajtu (klikom na zastavicu prelazi se na verziju na albanskom jeziku). (april 2023)

14.4. Nastavak programa „PISA 2025 – Nauka u fokusu“: aktivnosti PISA zadaci, eksperimenti u nastavi i Dan nauke se nastavljaju u svim školama. Osnovani školski timovi. Nova aktivnost – razvijanje ekološke svijesti i angažovanje učenika u akcijama zaštite životne sredine. (avgust-decembar 2023)

14.5. PISA veb-sajt – dodati objavljeni novi, interaktivni zadaci iz matematike na crnogorskom i albanskom jeziku <https://pisa.iccg.co.me/pisa-zadaci-matematika/> (decembar 2023).

14.6. NOVA AKTIVNOST: Ekološka akcija „Zajedno za idealnu okolinu“ organizovali Zavod za školstvo, Agencija za zaštitu životne sredine, Ispitni centari, Mercator - CG sa brendom IDEA; učestvovalo je 39 ustanova, odnosno 25.349 učenika i tom prilikom je sakupljeno 67.993 kg otpada (plastike, papira). Nagrađene četiri škole: prvo mjesto sa ukupno 7.923 kg sakupljenog otpada (po učeniku 28.92 kg) i 60 bodova osvojila je OŠ „Zarija Vujoševac“ iz Zete. Nagrada je igralište u vrijednosti od

5000 eura; drugo mjesto sa ukupno 447 kg sakupljenog otpada (po učeniku 21.3 kg) i 50 bodova osvojila je OŠ "Lubnice" iz Berana, kao nagradu je osvojila mobilijar/klupe i sprave za vježbanje u vrijednosti od 3.000 eura; treće mjesto dijelile su dvije škole: prva od njih je OŠ "Mihailo Žugić" iz Pljevalja sa 760 kg sakupljenog otpada (15.8 kg po učeniku) i osvojenih 40 bodova. Nagrada je u vidu sadnica vrijednosti od 1.000 eura i druga škola, takođe na trećem mjestu je OŠ "Vuk Karadžić" iz Podgorice koja je osim nagrade zavrijedila i specijalno priznanje za doprinos akciji po količini sakupljenog otpada. Njima je takođe pripao vaučer u vrijednosti od 1.000 eura za nabavku sadnica. (septembar – oktobar 2023).

Ostvarenost: Projektom predviđene aktivnosti su u potpunosti realizovane, u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo, ali su urađene i dvije dodatne aktivnosti: osmišljavanje Izvještaja o realizaciji Projekta (nakon svakog polugodišta) i Ekološka akcija sa brendom IDEA.

Programski cilj 15. Implementacija (pilotiranje) unaprijeđene verzije Programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje

Planirane i realizovane aktivnosti:

OPIS: Na osnovu Strategije ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja, a nakon usvajanja revidiranog Programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje od strane Nacionalnog savjeta pristupilo se pripremi za pilotiranje.

15.1. U julu 2023. je formirana je Radna grupa za sprovođenje pilotiranja (eksperimentalna provjera) novog programa. Radnu grupu čine predstavnici Ministarstva prosvjete, Filozofskog fakulteta, praktičari PU kao i predstavnici Zavoda za školstvo. Zadatak je da u školskoj 2023/24. godini prati, analizira i evaluiira primjenu pilot Programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje u JPU "Ljubica Popović", Podgorica, JPU "Đina Vrbica", Podgorica, JPU "Dragan Kovačević", Nikšić, JPU "Bambi", Tivat, JPU "Dušo Basekić", Bijelo Polje i PPU "Vini PU", Budva.

15.2. U organizaciji Zavoda za školstvo 26. i 27. septembra 2023. godine, realizovana je edukacija za predškolske ustanove na temu "Projektno planiranje" u prostorijama JPU "Ljubica Popović". Učesnici edukacije su bili direktori/ce PU, pomoćnici/e direktora/ica, vaspitači/ce, stručni saradnici/e predškolskih ustanova u kojima će biti pilotiran Program. Prvog dana edukacije su 26. Septembra 2023 godine predstavnici Zavoda za školstvo su prezentovali inovirani Program za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Edukaciju na temu „Projektno planiranje“ je realizovala prof.dr.sc Edita Slunjski sa Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

15.3. Savjetovanje na temu "Projektno planiranje" za učesnike pilot projekta organizovano je 06.11.2023. godine u prostorijama Zavoda za školstvo. Cilj savjetovanja je da se kroz radioničarski rad dođe do najprimjenjivijeg modela projektnog planiranja. Izrađen je protokol za praćenje rada vaspitača u pilot projektu.

15.4. U skladu sa akcionim planom Radne grupe za sprovođenje pilotiranja novog programa formirane su tri grupe za obilazak šest predškolskih ustanova obuhvaćenim pilotiranjem. Posjeta predškolskih ustanova obavljena od 11.12. do 20.12.2023 – obilazak šest predškolskih ustanova obuhvaćenih pilotiranjem.

Ostvarenost: Sve planirane aktivnosti su ostvarene u cjelosti. Radne grupe su formirane u predviđenom roku. U skladu sa Akcionim planom Radne grupe, održani su sastanci sa direktorima/cama šest predškolskih ustanova. Savjetnici Zavoda za školstvo prezentovali inovirani Program za predškolsko vaspitanje i obrazovanje učesnicima u pilot projektu. Edukacija na temu "Projektno planiranje" organizovana za direktore/ice, pomoćnike/ice direktora/ica, stručne saradnike/ice i vaspitače/ice koji

učestvuju u pilotiranju programa. Realizovano savjetovanje na temu "Projektno planiranje" za stručne saradnike/ce i vaspitače/ice koji učestvuju u pilotiranju. Izrađen model planiranja koji će biti u upotrebi tokom pilotiranja novog programa, kao i Protokol za praćenje rada vaspitača u pilot projektu. Realizovan obilaka šest predškolskih ustanova obučanih pilotiranjem i to: JPU "Ljubica Popović", Podgorica, JPU "Đina Vrbica", Podgorica, JPU "Dragan Kovačević", Nikšić, JPU "Bambi", Tivat, JPU "Dušo Basekić", Bijelo Polje i PPU "Vini PU", Budva.

II ODSJEK ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

Programski cilj 1. Saradnja sa Savjetom Evrope – koordinacija aktivnosti sa Evropskim centrom za moderne jezike, učešće u radu Nadzornog odbora za obrazovanje Savjeta Evrope (CDEDU) i Upravnog odbora projekta „Kvalitetno obrazovanje za sve“ – Programska kancelarija CoE Podgorica.

Planirane i realizovane aktivnosti:

1.1. Učešće u radu Nadzornog odbora za obrazovanje Savjeta Evrope (Steering Committee for Education - CDEDU) – 3. sastanak, održan od 3. do 5. aprila 2023. u Strazburu.

1.2. Učešće u radu Upravnog odbora projekta "Kvalitetno obrazovanje za sve" koji realizuje Programska kancelarija Savjeta Evrope u Crnoj Gori. Projekat finansiraju Evropska unija i Savjet Evrope kroz program "Horizontal Facility for Western Balkan and Türkiye – phase III". Tokom 2023. održana su 3 sastanka Upravnog odbora (18. aprila, 3. novembra i 20. decembra).

1.3. Pisanje izvještaja i učešće u istraživanjima Savjeta Evrope.

1.4. Imenovanje učesnika na forumu „Nastava istorije u digitalnom dobu“ koji je održan 7 – 8. marta 2023. u Briselu (Lazar Aranitović, OŠ „Ristan Pavlović“ Pljevlja).

1.5. Učešće u radu Evropskog centra za moderne jezike:

Učešće na 32. sastanku Upravnog odbora 18-19. oktobra 2023. Organizacija seminara *Akciono istraživanje u nastavi stranih jezika*, održanog 29. i 30. septembra 2023. u Zavodu za školstvo (predavači: Kristin Lehner – Univerzitet Insbruk, Austrija i Renata Zanin, Univerzitet Bolzano, Italija). Učešće u organizaciji seminara „Podrška višjezičnim učionicama“, održanog 27-28. aprila u Podgorici (predavači: Teri Lemb – Univerzitet Vestminster, London, Velika Britanija i Šantal Miler-HENALLUKS, Luksemburg, Belgija). Priprema zahtjeva za ekspertsku pomoć Evropskog centra i obuku nastavnika u Crnoj Gori za 2024. godinu. Promocija obilježavanja Evropskog dana jezika u Crnoj Gori, u saradnji sa Udruženjem nastavnika engleskog jezika - ELTAM.

1.6. Selekcija i imenovanje učesnika na radionicama Evropskog centra za moderne jezike, u skladu sa definisanim kriterijumima, i to: *Enhancing language education in cross-border vocational education* – Nerma Dobričanin, JU Srednja stručna škola Rožaje (7. i 8. februara 2023); *Building blocks for planning language sensitive teacher education* – Dijana Vučković, Filozofski fakultet (14. i 15. februara 2023); *Young childrens language learning pathways – Making early language learning visible*, Đultena Bećirović – JPU "Vukosava Ivanović Mašanović", Bar (15. i 16. marta 2023); *Inspiring innovation in European language teacher education* - Summer Academy for teacher educators working in the field of languages – Marija Mijušković - Filološki

fakultet Nikšić (3–7. jula 2023); i *Final Conference of the 6th medium-term programme 2020-2023* "Inspiring innovation in language education: changing contexts, evolving competences" – Dušica Marković i Tamara Nedović, Ispitni centar (13-14. decembra 2023).

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 2. Unapređivanje preduzetničkog učenja u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju

Planirane i realizovane aktivnosti:

(Aktivnosti se realizuju u skladu sa Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje (2020-2024. godina) i Strategijom za razvoj mikro, malih i srednjih preduzeća (2023-2026):

2.1. Obilazak škola, saradnja sa koordinatorima, unapređivanje aktivnosti koje se sprovode na nivou škole; pisanje izvještaja o realizaciji Akcionog plana za 2022. godinu koji proizilazi iz obaveza planiranih Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje (2020 – 2024); izrada Akcionog plana za 2023. godinu u skladu sa Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje (2020 – 2024); učešće u radu Nacionalnog partnerstva za preduzetništvo.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 3. Unapređivanje obrazovanja za održivi razvoj u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju

Planirane i realizovane aktivnosti:

(Aktivnosti se realizuju u skladu sa Nacionalnom strategijom održivog razvoje, Strategijom obrazovanja za održivi razvoj do 2030 (UNECE) i Partnerstvom za ozelenjavanje obrazovanja (UNESCO).

3.1. ZELENE ŠKOLE – Učešće u Partnerstvu za ozelenjavanje obrazovanja (UNESCO)

OPIS: Učešće u Partnerstvu za ozelenjavanje obrazovanja (UNESCO) zemljama partnerima omogućava podršku u odnosu na integrisanje Ciljeva održivog razvoja kroz kompletan pristup na nivou kompletne institucije, razvijanje kurikuluma za klimatske promjene, razvijanje programa obuke i obuka nastavnika o klimatskim promjenama i saradnju škole sa lokalnom zajednicom.

U saradnji sa ovim partnerstvom realizovane su sljedeće aktivnosti: 4 tematska sastanka Partnerstva za ozelenjavanje obrazovanja: *Holistički pristup na nivou škole* (3. jula 2023. online); *Razvijanje kurikuluma za integrisanje klimatskih promjena u obrazovni sistem* (13. jula 2023. online); *Razvijanje programa obuke za integrisanje klimatskih promjena u proces nastave/učenja* (19. jula 2023. online); *Uspostavljanje saradnje između škole i lokalne zajednice* (20. jula 2023. online); učešće na sastancima i u radu radnih grupa: RG 1 „Zelene škole“ – izrada akcionog plana (sastanak, 12. jul 2023 online), RG 1 „Zelene škole“ *Razmjena iskustava među zemljama članicama i priprema za učešće na COP 28* (sastanak, 26. oktobra 2023 online); Učešće u radu Radne grupe 1. Standardi kvaliteta za zelene škole i Radne grupe 2 Razvijanje kurikuluma za zelene škole, prezentacija aktivnosti koje se sprovode na polju obrazovanja za održivi razvoj u Crnoj Gori „Mapa puta i okvir za dostizanje ciljeva Partnerstva za zeleno obrazovanje (GEP) u različitim kontekstima“ (1. decembar 2023); Konferenciji Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama

(COP28) u Dubaiju; godišnji sastanak 8. decembar (finansiranje, komunikacija i zastupanje) i 9. decembar sastanak radne grupe za kompletan pristup na nivou škole i radne grupe za razvijanje programa obuke za nastavnike. Pohađanje serije vebinara UNESCO-UNFCCC na putu do COP28 – obrazovanje o klimatskim promjenama za društvenu transformaciju: pristup cijele institucije ozelenjavanju svake škole. Šest sesija – jun, jul, septembar, oktobar i decembar 2023. godine.

3.2. UNECE: Izvještavanje o sprovedenim aktivnostima ESD na Regionalnom forumu UNECE (29. i 30. mart online); prisustvo 18. sastanku Upravnog odbora obrazovanja za održivi razvoj (online 25-26. maj 2023. godine); pohađanje jednodnevnog seminara „Unapređivanje kapaciteta za izradu izvještaja od 2019. do 2024. godine (online 12. decembar 2023).

3.3. GLOBALNO OBRAZOVANJE: Izvještavanje o aktivnostima koje su realizovane u Crnoj Gori za GENE mrežu za 48 okrugli sto; učešće u radu i izvještavanje o aktivnostima koje su realizovane u Crnoj Gori za GENE mrežu za 48 okrugli sto (24. aprila 2023. (online konferencija); izvještavanje o aktivnostima koje su realizovane u Crnoj Gori za GENE mrežu za 49 okrugli sto; učešće u radu i izvještavanje o aktivnostima koje su realizovane u Crnoj Gori za GENE mrežu za 49. okrugli sto (19 i 20. oktobar 2023. Atina); pripremanje materijala za objavljivanje na veb stranici Zavoda za školstvo.

3.4. MREŽA ZA GLOBALNO OBRAZOVANJE – CENTAR SJEVER-JUG SAVJETA EVROPE (GEW): Učešće na online sastanku nacionalnih koordinatora Centara Sjever-Jug Savjeta Evrope i Mreže za globalno obrazovanje (30. 1. 2023. godine online); učešće na online sastanku nacionalnih koordinatora povodom obilježavanja Sedmice globalnog obrazovanja u organizaciji Centara Sjever-Jug Savjeta Evrope i Mreže za globalno obrazovanje (GEW) (18. jul 2023.); pripremanje i realizacija informativne sesije za predstavnike obrazovnih ustanova povodom pripreme za obilježavanje Nedjelje globalnog obrazovanja u novembru (6. oktobar 2023. TEAMS platforma); prevođenje i prilagođavanje priručnika za nastavnike „Nedjelja globalnog obrazovanja 2023 – Mir za planetu. Planeta mira“; izrada izvještaja nakon sprovedenih aktivnosti tokom Nedjelje globalnog obrazovanja u školama za objavljivanje na platformu Centara Sjever-Jug; prisustvo Konferenciji „Dijalog zainteresovanih strana povodom istupanja Crne Gore na samitu Ujedinjenih nacija posvećenom Ciljevima održivog razvoja (19. jul 2023. godine Podgorica); učešće na dvodnevnom sastanku radnih grupa za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promjene i finansiranje održivog razvoja u okviru Nacionalnog savjeta za održivi razvoj (23. i 24. oktobar 2023. godine).

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 4. Članstvo u CIDREE mreži (Konzorcijum institucija za razvoj i istraživanja u obrazovanju u Evropi).

Planirane i realizovane aktivnosti:

4.1. Koordinacija aktivnosti unutar mreže, prisustvo sastanku CIDREE nacionalnih koordinatora (Luksemburg, 20-21 april 2023); prisustvo online konferenciji za direktore/direktorice obrazovno-vaspitnih ustanova koje su članice CIDREE mreže (23. juna 2023. godine), prisustvo Godišnjoj konferenciji i Generalnoj skupštini CIDREE mreže (Brisel 23. i 24. novembra 2023.), pisanje članka „Integration of key competences for lifelong learning in the Montenegrin education system“; autorka Nevena Čabrilo za godišnju publikaciju CIDREE yearbook 2023 The Core Curriculum https://www.cidree.org/cidree_yearbook/yearbook-2023/

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 5. Saradnja sa NVO

Planirane i realizovane aktivnosti:

6.1. Kreirana je stranica na veb sajtu i određena kontakt osoba za saradnju sa NVO sektorom.

6.2. Sklopljeni su memorandumi o saradnji sa sljedećim NVO udruženjima: Institut za medije Crne Gore (IMCG), Udruženje nastavnika fizike Crne Gore – FIZIS, NVO Forum mladi i neformalna edukacija, Udruženje biologa Crne Gore – Cellula, Neprofitna fondacija „Čini dobro“, Udruženje nastavnika italijanskog jezika, NVO Udruženje nastavnika hemije.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 6. Projekti

Planirane i realizovane aktivnosti:

6.1. Sprovođenje međunarodnog programa Eko-škole u Crnoj Gori: Reakreditacija i akreditacija škola i vrtića za dodjelu Zelene zastave i sertifikata o sticanju statusa međunarodne Eko-škole: PPU „Kockica“, Podgorica, PPU „Maša“, Podgorica, PPU „Čarli Čaplin“, Podgorica, PPU „Svetionik“, Bar, JPU „Đina Vrbica“, VJ „Dragan Radulović“, Podgorica i JU OŠ „Vuk Karadžić“, Podgorica. Obilazak i savjetovanja u ustanovama koje realizuju program (JPU „Đina Vrbica“, OŠ „Pavle Rovinski“, Podgorica, OŠ „Aleksa Bećo Đilas“ Mojkovac, Gimnazija Cetinje). Prezentacija programa i institucijama koje počinju sprovođenje programa od školske 2023/24. godine, 30.06. 2023. u Zavodu za školstvo. Dodjela zelene zastave i sertifikata o sticanju statusa Eko-škole – 1. novembra 2023. godine. Organizacija međunarodnih vebinara (priprema vebinara, odabir nastavnika, odabir priprema za nastavu....), organizacija kampanja na različite teme, odabir najboljih primjera na nacionalnom nivou i slanje za primjere dobre prakse na međunarodno takmičenje: „Manje otpada (Litter Less Plus)“ – februar 2023. Od ukupno 60 škola koje su nagrađene grantovima od po 500 eura, 6 nagrađenih projekata iz Crne Gore. Realizacija kampanje „Čini dobro, sačuvaj energiju“ – od marta 2023 – pripremanje i raspisivanje poziva i evaluacija pristiglih scenarija za nastavu pod nazivom „Čini dobro, sačuvaj energiju“. Ažuriranje Podio – međunarodne platforme; izrada i ažuriranje Google drive platforme; organizacija međunarodnih vebinara (priprema vebinara, odabir nastavnika, odabir priprema za nastavu....); realizacija međunarodnog istraživanja „Razlike između broja prijavljenih i broja akreditovanih Eko škola“; prisustvo godišnjem sastanku nacionalnih koordinatora obrazovnih programa Fondacije za zaštitu životne sredine (FEE) (6. do 9. marta 2023. godine, Kraljevina Maroko (Rabat). Učešće na webinaru u organizaciji Međunarodne fondacije za životnu sredinu (21. 01. 2023. godine); učešće na webinaru u organizaciji Međunarodne fondacije za životnu sredinu *Ekološki prihvatljivi materijali* (28. februara 2023. godine); pripremanje i raspisivanje poziva za škole za izradu projekata u oblasti cirkularne ekonomije (6 škola iz Crne Gore dobilo nagradu po 500€ od FEE); pripremanje, raspisivanje i evaluacija pristiglih radova za konkurs Takmičenje za najbolju pripremu za čas – Kampanja „Manje otpada“ (Litter Less Plus) – Cirkularna ekonomija – avgust-septembar 2023; „Dani globalne akcije“ (Global Action Days) na temu „Smanjenje zagađenja životne sredine“ – april 2023. Raspisivanje VIII poziva za uključivanje škola u pilot program i VI poziva za dodjelu nagrade Zelena zastava.

Organizacija sastanaka Upravnog odbora Eko-škola; ažuriranje podataka na online platformi za Eko škole; pripremanje i raspisivanje poziva i evaluacija pristiglih radova za takmičenja "Čini dobro budi heroj za planetu!" predloga projekta na temu klimatskih promjena (novembar–decembar 2023). Pripremanje, raspisivanje poziva i evaluacija pristiglih projekata za konkurs „Energija podvučeno zelenom“ (20. 9 do 20.10. 2023. god u saradnji sa CEDIS-om).

6.1.1. *Sprovođenje Projekta „Cirkularna ekonomija u Eko školama“ (strateški dokument Nacionalna strategija cirkularne tranzicije do 2030. s Akcionim planom 2023- 2024)*

OPIS: U cilju unapređenja kompetencija nastavnika i učenika o cirkularnoj ekonomiji Zavod za školstvo je u saradnji sa Međunarodnom fondacijom za životnu sredinu (FEE), GIZ-om i Ambasadorom Savezne Republike Njemačke realizovao projekat „Cirkularna ekonomija u Eko školama“. Projekat je sproveden u 14 škola (osnovne, gimnazije i srednje stručne škole).

Tokom implementacije projekta realizovane su sljedeće aktivnosti:

Odabir škola; izrada stranice na veb sajtu Zavoda i uspostavljanje koordinacionog tima, konsultativni sastanci sa školama. Prevođenje, dostavljanje školama i objavljivanje na sajtu Zavoda za školstvo materijala koji je razvijen od strane FEE (Okvir – Cirkularna ekonomija, Scenariji za nastavu – vodič za nastavnike, GAIA 20:30 međunarodni program za obuku nastavnika za cirkularnu ekonomiju, izrada upitnika za nastavnike, izrada uputstva/smjernica za korišćenje PETko reciklera i 3D štampača, izrada kvizova za učenike; jedan kviz za učenike drugog ciklusa osnovne škole, drugi kviz za učenike trećeg ciklusa u osnovnim školama i treći za učenike srednjih škola). Pružanje podrške školama za izradu scenarija za nastavu i izradu akcionih planova (33 scenarija za nastavu i 13 akcionih planova). Realizovano 4 online seminara preko Microsoft teams platforme (9.4.2023 primorski region, 09. 04.2023 za nastavnike iz centralne regije (Podgorica), 10.04.2023 za nastavnike iz Nikšića i Danilovgrada i 10.04.2023. za nastavnike iz Mojkovca). Isporuka opreme (PET-ko recikler i 3D štampač) i obuka nastavnika za korišćenje (21.06.2023. Gimnazija "Petar I Petrović Njegoš", Danilovgrad i Osnovna škola "Radoje Čizmović", Nikšić; 23.06.2023 Osnovna škola "Aleksa Đilas Bećo", Mojkovac; 27.06.2023 Osnovna škola "Srbija" Bar; Osnovna škola „Kekec“, Sutomore i Osnovna škola „Mirko Srzentić“, Petrovac; 28.06.2023. Osnovna škola „Vuk Karadžić“, Podgorica, Osnovna škola „Pavle Rovinski“, Podgorica, SSŠ „Mirko Vešović“, 29.06.2023. Gimnazija Cetinje i 18.10.2023. osnovne škole "Braća Labudović", Nikšić, "Pavle Kovačević", Grahovo Nikšić "Ivan Vušović", Vidrovan Nikšić i Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola, Nikšić. Četiri jednodnevna seminara za nastavnike (3.10. 2023. u Zavodu za školstvo za nastavnike iz Podgorice i Danilovgrada, 26.10.2023. u Osnovnoj školi "Kekec", Sutomore za nastavnike primorske regije, 27.10.2023. u Osnovnoj školi "Aleksa Đilas Bećo", Mojkovac za nastavnike ove škole i 30.10.2023. u Osnovnoj školi "Radoje Čizmović", Nikšić za nastavnike iz Nikšića. Potpisivanje Memoranduma sa Njemačkom razvojnom agencijom (GIZ), pripremanje projekta za nabavku PET-ko reciklera i 3D štampača za škole koje su uključene u projekat; organizovanje i realizovanje završne Konferencije „Cirkularna ekonomija u Eko-školama“ 01.10.2023. godine).

6.2. Realizacija ERASMUS+ projekta VETpreneur

Učešće u radu projektnih menadžera na prvom sastanku projektnog tima za sprovođenje VETpreneur projekta (Beograd od 27. februara do 1. marta); izrada stranice VEBpreneur projekta i objavljivanje na veb sajtu Zavoda za školstvo;

priprema i učešće na EntreComp uvodnoj konferenciji u okviru VETpreneur projekta na Univerzitetu Donja Gorica 28. aprila; priprema treninga i učešće „Učenička kompanija“ za nastavnike srednjih škola koji je realizovan u prostorijama Univerziteta Donja Gorica 27. i 28. maja 2023. godine; učešće u izradi i finalizaciji dokumenta pod nazivom „Novi zamah – EntreComp na Zapadnom Balkanu“, koji govori o procesu integracije EntreComp vještina u sistem obrazovanja i obuke u zemljama Zapadnog Balkan. prisustvo na koordinacionim sastancima (10 online sastanaka) pripremanje sastanaka, učešće u radu, pripremanje informacije nakon sastanka za sajt Zavoda (14. marta, 6. aprila, 12. maja, 3. jula, 21. jula, 21. avgusta, 18. septembra, 12. oktobra, 10. novembra i 8. decembra 2023. godine). Kvartalno izvještavanje koordinatoru VETpreneur projekta Dostignuće mladih u Srbiji/Junior Achievement Serbia.

6.3. Sprovođenje TALIS 2024 Projekta. NOVA AKTIVNOST.

OPIS: Na osnovu ugovora sklopljenog između Zavoda za školstvo, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i OECD-a (AGREEMENT FOR PARTICIPATION IN THE OECD PROGRAMME FOR TEACHING AND LEARNING INTERNATIONAL SURVEY (TALIS) BETWEEN Bureau for Education Services, Ministry of education of Montenegro AND THE ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT (THE “OECD”) od jula 2023. započelo je sprovođenje TALIS projekta – Međunarodno istraživanje o učenju i podučavanju.

Prevod i lingvističko usklađivanje, kao i adaptacija upitnika tj. prilagođavanje pitanja našem obrazovnom sistemu, upitnika namijenjenog nastavnicima upitnika za direktore škola, nakon čega su predati TALIS timu na verifikaciju; prevođenje i adaptacija propratnog, dodatnog materijala vezanog za upitnike (propratna pisma, promotivni materijal...); prevod Uputstva namijenjenog školskim koordinatorima; instaliranje 2 softver-a izrađena za potrebe istraživanja, StudyExpert i WinW3S, tehničko upoznavanje i ovladavanje njihovom upotrebom, uz online obuku od strane TALIS tima za podršku; komunikacija (putem email-a i telefonski) sa direktorima ukupno osam osnovnih škola i njihovim školskim koordinatorima, koji će biti dio prve faze – probnog istraživanja koji će se sprovesti u februaru 2024., a u cilju upoznavanja sa Projektom TALIS 2024, njegovim značajem i svrhom, kao i metodologijom kojom će se istraživanje sprovoditi u školama; komunikacija sa školskim koordinatorima u svrhu pribavljanja podataka o nastavnicima; formiranje baze podataka sačinjene od svih nastavnika trećeg ciklusa iz odabranih osam osnovnih škola i njihovih direktora; sačinjavanje obrazaca za listing nastavnika sa potrebnim podacima i obrazaca za praćenje nastavnika i njihovog učešća u istraživanju; dodjeljivanje “labels” oznaka i “sample” oznaka svakom nastavniku i direktoru ponaosob; stalna komunikacija sa TALIS 2024 predstavnicima, u vidu online konsultacija i mejlova, dobijanje instrukcija za određene faze rada i podnošenje izvještaja o njihovoj realizaciji.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 7. Ažuriranje internet stranice Zavoda.

Planirane i realizovane aktivnosti:

8.1. Kreiranje sajta, formiranje stranica i njihovih sadržaja u skladu sa potrebama Zavoda, dodavanje linkova i dokumenata. Prenosjenje informacija, dokumenata, izvještaja, publikacija, strategija, rješenja, i ostalog materijala sa starog sajta (van funkcije) na novi. Skeniranje papirne verzije i prenošenje u elektronsku, potom objava na sajtu svih izvještaja o izvršenom nadzoru u vrtićima, osnovnim i srednjim školama,

domovima učenika u periodu od 2018-2023 godine. Uređivanje sajta i redovno ažuriranje svih informacija na sajtu.

8.2. Pohađanje obuke u Upravi za ljudske resurse (22. april i 19. decembar) za osposobljavanje za rad na sajtu.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 8. Prevođenje materijala, stručnih tekstova i projektnih prijedloga za potrebe ostalih odsjeka.

Planirane i realizovane aktivnosti:

8.1. Prevedeni materijali: EU-MNE SAA SUBCOMMETTE MEETING on Innovation, Human Resources, Information Society, Social Policy; Brošura za Eko škole "I know I feel I do"; Logical framework and Activity Matrix annex E3d; Uputstvo za školske koordinate TALIS 2024.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 9. Unapređivanje digitalnog obrazovanja (aktivnost realizovana u skladu sa Strategijom za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027). NOVA AKTIVNOST.

Učešće u radu Komisije za praćenje realizacije Strategije za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027; izvještavanje o sprovođenju aktivnosti u Zavodu za školstvo u odnosu na Strategije za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027; unapređivanje akcionog plana za 2023. godinu; realizacija istraživanja: izrada upitnika i obrada rezultata u cilju izvještavanja o sprovođenju aktivnosti koje su predviđene Strategijom za digitalizaciju obrazovnog sistema Crne Gore u svim školama (mart i decembar 2023); učešće u radu radnog tima za sprovođenje pilot projekta za uspostavljanje platforme za online učenje (Digitalna škola); pohađanje seminara „Razumijevanje i razvoj vještina za digitalnu eru“ (9. i 10. oktobar 2023. godine, Torino); učešće na Konferenciji „Digitalno obrazovanje i ljudska prava“ –Proces digitalizacije obrazovnog sistema Crne Gore (30.11.2023.godine, u organizaciji NVO JUVENTAS).

Programski cilj 10. Ostale aktivnosti: učešće u radu stručnih aktiva Zavoda (za strane jezike, za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, za prirodne nauke); učešće u komisijama za polaganje stručnih ispita; učešće u radu Sektorske komisije za interdisciplinarna područja; izrada Obrazovnog programa Tehničar zaštite životne sredine; izrada Standarda kvalifikacija za oblast Zaštita životne sredine; izrada Standarda zanimanja Tehničar za kontrolu kvaliteta voda; Tehničar za kontrolu kvaliteta vazduha; Tehničar za kontrolu kvaliteta zemljišta i Tehničar za upravljanje otpadom; izvještavanje za Eurydice mrežu (popunjavanje upitnika; adaptacija nacionalne stranice i izrada izvještaja po raznim pitanjima); izrada izvještaja „Kompetetivnost u Jugoistočnoj Evropi – prikaz zakonodavstva 2024“ – obrazovna dimenzija; prisustvo konferenciji „Zajedno oblikujemo budućnost: Osvrt na postignuća Interreg IPA prekograničnog programa Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014-2020“ (12.12.2023); učešće u radu radne grupe za izradu Akcionog plana 2023-2025 u odnosu na strateški dokument Program kontrole upotrebe duvanskih proizvoda u Crnoj Gori; učešće u radu radne grupe za praćenje i sprovođenje Akcionog plana Programa razvoja zdravstvenog turizma Crne Gore; prisustvo Konferenciji na temu „Promocija efektivnog i inovativnog modela upravljanja u sektoru obrazovanja nakon Covid-a“, Budva 28. novembar 2023; prisustvo prezentaciji projektnih aktivnosti Erasmus+ projekta (BEM-Beyond Europe with Micro-

credentials) za razvoj mikrokredencijala u stručnom obrazovanju (16.10.2023. godine); prisustvo prezentaciji „Promocija HUB-a cirkularne ekonomije (20. decembar 2023. godine; Privredna komora Crne Gore); učešće u radu Radne grupe za izradu i realizaciju Metodologije za procjenu školske infrastrukture projekta „Funkcionalna analiza obrazovne infrastrukture sa preporukama za unapređenje“.

SEKTOR ZA NASTAVU

III ODSJEK ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA

Programski cilj 1. Planiranje.

Planirane i realizovane aktivnosti:

1.1. Urađen je Godišnji programa rada Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta. Objavljen je Godišnji programa rada na sajtu Zavoda za školstvo. Urađen je Godišnji plan nadzora usaglašen sa Centron za stručno obrazovanje. U skladu sa Godišnjem planom nadzora izrađeni su svi sedmični planovi nadzora.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 2. Utvrđivanje kvaliteta rada obrazovno-vaspitnih ustanova.

Planirane i realizovane aktivnosti:

2.1. Redovno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada realizovano je u 60 obrazovno-vaspitnih ustanova: 30 osnovnih škola, 13 srednjih škola (2 gimnazije, 3 srednje mješovite škole i 8 srednjih stručnih škola), 10 predškolskih ustanova (5 javnih predškolskih ustanova i 5 privatnih predškolskih ustanova) i 4 škole za osnovno muzičko obrazovanje. Na osnovu procjene Zavoda za školstvo, izvršeno je i 5 djelimičnih utvrđivanja kvaliteta.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 3. Stručno usavršavanje prosvjetnih nadzornika.

Planirane i realizovane aktivnosti:

Zavod za školstvo je organizovao i realizovao obuke za trenere za sve nadzornike koji ranije nijesu pohađali obuku za trenere. Izrada programa stručnog usavršavanja novih nadzornika i stručnih saradnika nije urađeno jer nije bilo novih prosvjetnih nadzornika. Nadzornici su pohađali i programe obuke u skladu sa ponudom Uprave za ljudske resurse.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 4. Unapređivanje Metodologije eksterne evaluacije rada vaspitno-obrazovnih ustanova.

Planirane i realizovane aktivnosti:

Urađeno unapređivanje Metodologije eksterne evaluacije rada vaspitno-obrazovnih ustanova kroz usaglašavanje prisutnosti svih indikatora standarda u izvještajima o redovnom i djelimičnom utvrđivanju kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 5. Unapređivanje Metodologije interne evaluacije rada vaspitno-obrazovnih ustanova.

Planirane i realizovane aktivnosti:

Unapređivanje Metodologije interne evaluacije rada vaspitno-obrazovnih ustanova urađeno je kroz provjeru kvaliteta sprovođenja interne evaluacije kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada i davanje usmenih i pisanih prijedloga za dalje unapređivanje Metodologije interne evaluacije rada vaspitno-obrazovnih ustanova.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 6. Međunarodna saradnja

Planirane i realizovane aktivnosti:

E-TWINNING Škola-zajednica-mreža – aktivnosti vezane za samoevaluaciju rada škola. Saradnja sa kolegama iz Centra za stručno obrazovanje u okviru projekta EQET SEE (Enhancements in the quality of education and training in south-eastern Europe). Rad na projektu EQET SEE. Saradnja sa kolegama iz SICI (The Standing International Conference of Inspectorates). Prisustvo generalnoj skupštini SICI-ja i konferenciji "The relationship between inspection and research". Prisustvo Regionalnom sastanku za razvoj regionalne metodologije u okviru projekta EQET SEE- Beograd: Regional meeting for the development of regional methodology for external evaluation – recommendations and best practices. Prisustvo Drugom regionalnom sastanku za razvoj regionalne metodologije, u okviru projekta EQET SEE, Bar: Regional meeting for the development of regional methodology for external evaluation – recommendations and best practices. Prisustvo sastanku NCP-ja u okviru projekta EQET SEE, Kišinev, Moldavija: EQET SEE QA – The Regional meeting for further project planning. Prisustvo sastanku NCP-ja u okviru projekta EQET SEE, Kišinev, Moldavija: Joint VET – QA components regional meeting on quality of work-based learning (WBL). Prisustvo nacionalnoj konferenciji Udruženja nastavnika engleskog jezika-ELTAM. Prisustvo sastanku DCE, Lisabon: 6th meeting of digital citizenship education PROMOTERS NETWORK. Prisustvo online sastancima DCE / Savjet Evrope. Sastanak tima za Obrazovanje za demokratsko građanstvo. Prisustvo sastanku SEE TET mreže i studijska posjeta, Zagreb: Meeting of the South Eastern European Education and Training (SEE TET) Network. Rad kao IQCM (The International Quality Control Monitor) za TIMSS (the Trends in International Mathematics and Science Study) za IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement).

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 7. Međuinstitucionalna saradnja

Planirane i realizovane aktivnosti:

Ostvarena je saradnja sa: nadležnim Ministarstvom (učešće u Projektu „Uči doma“ i/ili projektima slične namjene i u izmjeni podzakonskih akata); sa Ispitnim centrom u oblasti razmjene informacija o rezultatima eksterne provjere znanja, maturalnog i

stručnog ispita; sa Zavodom za udžbenike i nastavna sredstva – na planu informisanja nadzornika o odobrenim udžbenicima; sa Centrom za stručno obrazovanje u oblasti izvođenja i organizacije eksterne evaluacije u stručnim i mješovitim školama; učešće na konferenciji „Menadžment u stručnom obrazovanju – postignuća i izazovi“ u organizaciji CSO u okviru EPALE projekta. Preuzimani su relevantni podaci o postignućima škola (iz MEIS-a, IC...) za planiranje nadzora, procjenu kvaliteta i analizu rizika. Na poziv dekanice Akademije, Tatjane Krkeljić, realizovano je predavanje na Muzičkoj akademiji, Cetinje. Predavanje je bilo namijenjeno studentima koji pohađaju Metodologiju (budućim i sadašnjim nastavnicima) sa fokusom na izradu stručnog rada za polaganje stručnog ispita. Predavanje realizovale nadzornice Bojana Nenezić i Nataša Rašović i Anita Marić, savjetnica za inkluzivno obrazovanje.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 8. Saradnja sa drugim odsjecima ZzŠ

Planirane i realizovane aktivnosti:

Prosvjetni nadzornici su učestvovali u aktivnostima Odsjeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema na prilagođavanju predmetnih programa postojećim ograničenjima u realizaciji.

Prosvjetni nadzornici su učestvovali u realizaciji profesionalnog razvoja nastavnika u organizaciji Odsjeka za KPR.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 9. Informisanje

Planirane i realizovane aktivnosti:

Redovno su informisane obrazovno-vaspitne ustanove i institucije o aktivnostima u oblasti utvrđivanja kvaliteta rada vaspitno-obrazovnih ustanova u Crnoj Gori.

Ostvarenost: Sve aktivnosti su u cjelosti ostvarene u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 10. Okrugli stolovi/seminari/savjetovanja/projekti realizovani na inicijativu i u organizaciji prosvjetnih nadzornika.

10.1. Savjetovanje na temu: "Udžbenički komplet Muzički koraci 4 u nastavnom procesu", za nastavnike osnovnih muzičkih škola. Govornici: Nadica Vukčević, urednica ovog izdanja; dr Vedrana Marković, profesorica na Muzičkoj akademiji Cetinje i jedna od autorki udžbenika, autorke: mr Andrea Ćoso-Pamer, Škola za osnovno i srednje muzičko obrazovanje "Vida Majtan", Kotor i mr Andrijana Vučetić-Obadović, saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu, profesorica u JU Škola za osnovno muzičko obrazovanje, Berane. Savjetovanju su prisustvovali nastavnici/ce osnovnih muzičkih škola, predstavnici Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, predstavnici Zavoda za školstvo.

10.2. Okrugli sto: "Razvijanje svijesti o značaju muzičkih aktivnosti u ranom razvoju", održan u Zavodu za školstvo 20. juna 2023. Govornici/ce: Anita Marić, savjetnica za inkluzivno obrazovanje u Zavodu za školstvo, Biljana Durković, profesorica razredne nastave u Osnovnoj školi „Pavle Rovinski“ u Podgorici, Andrijana Vučetić-Obadović, saradnica u nastavi na Filozofskom fakultetu u Nikšiću i profesorica u Školi za osnovno muzičko obrazovanje u Beranama, Branka Vujičić,

profesorica muzičke kulture u Osnovnoj školi „Štampar Makarije“ u Podgorici, Ana Brajak, profesorica u Školi za osnovno muzičko obrazovanje u Budvi. Moderatorica programa Bojana Nenezić, nadzornica za muzičku kulturu u Zavodu za školstvo predstavila je primjere rada koleginica Mire Rakić i Marijane Milošević. Zaključak svih prisutnih je da je neophodno da muzički pedagozi izvode muzičke aktivnosti u predškolskim ustanovama.

10.3. Okrugli sto: „Značaj muzičkih aktivnosti za učenike osnovnoškolskog uzrasta“ održan u Zavodu za školstvo 28. septembra 2023. Bojana Nenezić, nadzornica za muzičku kulturu u Zavodu za školstvo, moderatorica i organizatorica. Govornici/ce su kroz svoja izlaganja prenijeli u kojoj mjeri i koliko muzika utiče na psihički, emocionalni, kulturološki razvoj djeteta. Govorili su: Anita Marić, savjetnica za inkluzivno obrazovanje u Zavodu za školstvo, Mira Babović, vaspitačica u JPU „Dina Vrbica“, Milica Pasković, prof. muzičke kulture u Osnovnoj školi „Nikola Đurković“ Kotor i u Osnovnoj školi „Drago Milović“ Tivat, Nikola Zekić, etnomuzikolog, Svetlana Koprivica, profesorica crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti u JU SMŠ Golubovci i Marijana Milošević, muzička pedagoškinja, osnivačica Muzičkog centra Bim Bam, autorka akreditovanih seminara Zavoda za školstvo.

10.4. Okrugli sto: „Muzika kroz život i život kroz muziku“ održan u Zavodu za školstvo 10. novembra 2023. godine. Govornici/ce: Biljana Krivokapić, profesorica informatike u JUOŠ „Štampar Makarije“, mr Jasna Pejović, izvršna direktorica CEO startup-a Flourish i kompanije DigitalBee, Jelena Vukotić, profesorica muzičke kulture, Ljiljana Ražnatović, profesorica ruskog jezika i direktorica JU OŠ „Novka Ubović“, Aleksandrina Vujačić, diplomirani inženjer elektrotehnike. Moderatorica Bojana Nenezić, nadzornica za muzičku kulturu u Zavodu za školstvo, organizatorica je ovog okruglog stola. Učesnici/ce: predstavnici osnovnih škola i srednjih škola – nastavnici muzičke kulture u osnovnim i nastavnici muzičke umjetnosti u srednjim školama.

10.5. Okrugli sto: „Značaj muzike u predstavi i filmu“. Organizatorke okruglog stola: Bojana Nenezić, savjetnica-nadzornica za muzičku kulturu i Gordana Bošković, zamjenica direktorice CSO. Učesnici diskusije su bili učenici/ce 3 srednje škole: Gimnazije „Petar I Petrović Njegoš“, Srednje medicinske škole – Podgorica i Srednje stručne škole – Golubovci, sa svojim mentorima/mentorkama, Svetlanom Jovetić Koprivica, Miroslavom Minićem i Natašom Latković, Stefan Bošković, dramaturg, scenarista, pisac, Nina Perović, pijanistkinja, kompozitorica, profesorica na Muzičkoj akademiji, Gavrilu Radunović, diplomirani muzički pedagog i Enes Tahirović, džez pijanista, profesor u Umjetničkoj školi za muziku i balet „Vasa Pavić“. Moderatorke okruglog stola: Jelena Martinović Bogojević, profesorica na Muzičkoj akademiji Cetinje i Gordana Bošković, zamjenica direktorice u Centru za stručno obrazovanje.

10.6. Okrugli sto: „Uloga i značaj festivala Solfest za unapređenje nastave solfeđa u osnovnoj muzičkoj školi“. Organizatorica ovog događaja je Bojana Nenezić, savjetnica/nadzornica za muzičku kulturu. Govorili su: Tatjana Krkelić, dekanica Muzičke akademije, Bojana Nenezić, nadzornica za muzičku kulturu i Vedrana Marković, docent na Muzičkoj akademiji. U završnom dijelu okruglog stola, nastavnici čiji su učenici osvojili nagrade na ovom Festivalu, iznijeli su svoja iskustva, kao i sve ono što je potrebno promijeniti u daljem radu. Takođe, učešće su uzeli svi oni koji su na bilo koji način učestvovali u realizaciji Festivala.

10.7. Projekat "I naša radost" – Zavod za školstvo Crne Gore i Javna ustanova „Dječji savez“ Podgorica, u okviru potpisanog Memoranduma o saradnji, raspisali su

konkurs za najbolju školsku pjesmu. Projekat ima za cilj da se učenicima osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori, kao i njihovim nastavnicima, pruži prilika, podrška i podsticaj za razvijanje kreativnosti i stvaralaštva. Cilj Konkursa je odabir dvije najbolje školske pjesme, čiji su autori učenici, a koje će naknadno odabrana djeca-solisti izvesti na Međunarodnom festivalu dječije pjesme „Naša radost 2023“ i koje će se ravnopravno takmičiti u konkurenciji sa ostalim pjesmama. Žiri Zavoda za školstvo je izabrao dvije kompozicije: „Ne želim da odrastem“, tekst Jovana Vujošević, muzika Jovana Vujošević (VIII razred), mentorice Nada Bajović, profesorica crnogorskog jezika i književnosti i Tina Janković, profesorica muzičke kulture, JU OŠ „Njegoš“ – Spuž i „Mašta“, tekst Uroš Dabanović, muzika Marta Janjušević (IV razred), mentorica Milica Matanović, profesorica muzičke kulture, JU OŠ „Novka Ubović“ – Podgorica. Pjesme su osvojile prva dva mjesta na Međunarodnom festivalu dječije pjesme „Naša radost 2023“.

10.8. Sastanci/savjetovanja – Klub robotičara JUOŠ „Štampar Makarije“. Povodom učešća Kluba u robotičkom takmičenju First lego League 2024, na temu MASTERPIECE (remek-djelo), zadatak tima je da na zadatu temu izradi inovativni projekat, organizovan je sastanak sa učenicima Osnovne škole „Štampar Makarije“ i njihovim menorkama, Biljanom Krivokapić i Marijom Mugošom. Njihova odluka je da svoje remek-djelo usmjere na muziku, pa su iz tog razloga zatražili stručnu pomoć od strane Zavoda za školstvo, Bojane Nenezić, nadzornice za muzičku kulturu. Sastanku sa djecom i mentorkama Kluba robotike i programiranja iz JU OŠ „Štampar Makarije“, prisustvovala su i v.d. direktorice Irena Pavlović i Anita Marić, savjetnica za inkluzivno obrazovanje. Istim povodom je potom upriličena posjeta u Osnovnoj školi „Štampar Makarije“ – klub robotičara su posjetili Nikola Zekić, entomuzikolog i Bojana Nenezić, nadzornica za muzičku kulturu. Kao vid pripreme za predstojeće takmičenje u robotici, od značaja je bio razgovor, te su se učenici fokusirali na inovativni projekat koji će biti ključ naše takmičarske strategije.

IV ODSJEK ZA KONTINUIRANI PROFESIONALNI RAZVOJ

Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj je u 2023. godini radio u otežanim uslovima zbog povećanog obima posla i malog broja zaposlenih, svega tri (Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta predviđeno 6 zaposlenih) što je zahtijevalo vanredno angažovanje savjetnica i načelnice Odsjeka.

Uprkos navedenim uslovima rada, realizovane su aktivnosti definisane ciljevima Programa rada za 2023. godinu.

Programski cilj 1. Podrška predškolskim ustanovama/školama, domovima učenika – nastavnicima, direktorima, pomoćnicima direktora i stručnim saradnicima u njihovom profesionalnom razvoju: organizovanje i realizacija programa obuke za sve nivoe douniverzitetskog obrazovanja.

Planirane i realizovane aktivnosti 1.1–1.1.21. (Program rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu)

Planirana je podrška školama/ustanovama na planu stručnog usavršavanja nastavnika/vaspitača i sticanju uslova za relicenciranje nastavnika/ca u 2024. godini prema Katalogu stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2022-2024. godinu.

Na sastancima Odsjeka za KPR izvršena je analiza potreba nastavnika/ca i vaspitača/ica za profesionalnim razvojem, a na osnovu saradnje sa savjetnicima/ama

Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta rada, evaluacije Odsjeka za KPR, izvještaja o samoevaluaciji, LPPR nastavnika/ca i vaspitača/ica, Analize sektora obrazovanja 2015-2020. (Unicef i MP) i strateških dokumenata Vlade Crne Gore: *Strategija predškolskog vaspitanja i obrazovanja 2021-2025*, *Strategija za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027*, *Strategija za inkluzivno obrazovanje 2019-2025*, *Nacionalna strategija za mlade 2015-2025*, *Medijska strategija Crne Gore 2022-2026*, *Strategija za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2023*, *Strategija za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024*, *Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025*.

Zavod za školstvo je krajem godine uputio zahtjev Nacionalnom savjetu za obrazovanje za produženje važenja Kataloga stručnog usavršavanja nastavnika 2022-2024. za godinu dana, do kraja 2025. godine, kao i Zahtjev za naknadnu akreditaciju programa stručnog usavršavanja 01/1-633/23-1645/2. Zavod je formirao Komisiju za vrednovanje nedostajućih programa i dopunu postojećeg Kataloga 2022-2024. od pet članova/ica: Sanja Ognjanović, viša savjetnica-diplomirani biolog Gimnazija „Slobodan Škerović“, Anita Marić, savjetnica za inkluzivno obrazovanje ZZŠ, Dragan Berilažić, savjetnik-nadzornik ZZŠ, Novica Gardašević, dr nauka fizičkog vaspitanja JU OŠ „Blažo Mraković“ i Žana Bulajić, viša savjetnica-profesorica engleskog jezika JUOŠ „Miloja Nikčević“. Komisija je odbila dva programa, a za 18 procijenila da ispunjavaju utvrđene kriterijume za akreditaciju.

Akcionim planovima januar-jun, septembar-decembar 2023. planirana je realizacija 100 obuka za vaspitače/ice, nastavnike/ice, PP službe i direktore/ice.

Ostvarenost: U 2023. realizovano je 95 programa stručnog usavršavanja sa 2.420 nastavnika i direktora, i to iz prioriternih oblasti: PO 1 – Ocjenivanje (8), PO 2 – Metode učenja (9), PO 3 – Rad sa darovitim učenicima (1), PO 4 – Prevencija nasilja (7), PO 5 – Podsticaj razvoja djece u predškolskom obrazovanju (2), PO 6 – Primjena IKT tehnologija (6), PO 7 – Zdravstveno obrazovanje (13), PO 8 – Inkluzivno obrazovanje (6), PO 9 – Multidisciplinarni pristup nastavi (8); Drugi programi (13).

Iz **Programa za obuku rukovodilaca obrazovno-vaspitnih ustanova** u 2023. godini realizovano je 20 seminara iz definisanih modula, prva grupa od 19 direktora/ica uspješno završila program obuke od 96 sati obuke i prezentovala završne radove u Zavodu za školstvo u decembru 2023. Module su pohađali uglavnom direktori i direktorice iz centralnog i južnog regiona. Kao treneri/ice angažovani su univerzitetski profesori, savjetnici iz Zavoda za školstvo i Ispitnog centra. Četiri direktora nijesu pristupili prezentaciji završnih radova. Svi moduli su realizovani zahvaljujući saradnji sa školama-domaćinima koje su obezbijedile hranu i osvježanje za trenere i polaznike što je predstavlja jedino rješenje kada se imaju u vidu limitirana opredijeljena sredstva ZZŠ.

Ostvarenost: Procenat ostvarenosti iznosi 95%. Pet programa obuke ili 5% nijesu realizovani zbog zauzetosti trenera/ica pa je njihova realizacija odložena za prvi kvartal 2024. godine.

Odsjek za KPR je vršio **monitoring nad akreditovanim obukama koje su organizovali drugi organizatori obuka:** obrazovno-vaspitne ustanove, udruženja nastavnika... Od ukupnog broja akreditovanih semina (310) realizovano je njih 69. Ukupan broj realizovanih seminara je 317. Ukupan broj učesnika na 202 seminara za koja su dostavljeni izvještaji je 4565 – prosječno 22.5 učesnika. Za 115 seminara nijesu dostavljeni izvještaji o realizaciji obuke. Za pojedine programe stručnog usavršavanja nastavnika/ca su dostavljeni svi izvještaji. Procjena je da je još 2587 nastavnika/ca pohađalo ove obuke – ukupan broj učesnika oko 7200.

Ostvarenost: Analizom evidencije o održanim akreditovanim obukama koje su organizovali drugi organizatori najveći broj seminara realizovan iz drugih programa stručnog usavršavanja, što upućuje na zaključak da veliki broj nastavnika/ca nijesu pohađali u prethodne četiri godine ove programe. Pored toga, primjetan je veliki broj obuka iz IKT tehnologije – PO 6, kao i oblast Multidisciplinarni pristup nastavi – PO 9. Najmanje su zastupljene PO 8 – Inkluzivno obrazovanje i PO 5 – Rad sa darovitim učenicima.

Programski cilj 2. Praćenje i podrška PRNŠ/V modela (profesionalni razvoj na nivou škole/vrtića); kontinuirano unapređivanje sistema profesionalnog razvoja nastavnika.

Planirane i realizovane aktivnosti 2.1–2.8. (Program rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu)

Odsjek za KPR je planirao kontinuiranu komunikaciju sa koordinatorima za PRNŠ/V, direktorima/icama i nastavnicima putem telefona, mejlova i neposrednim kontaktima.

Ostvarenost: Pored ostvarene kontinuirane saradnje sa školama/ustanovama u okviru redovnih radnih poslova, savjetnice su izvršile uvid u plansku dokumentaciju dostavljenu iz škola/ustanova u cilju unapređenja kvaliteta profesionalnog razvoja na nivou škole/ustanove i izradile *Smjernice za unapređivanje profesionalnog razvoja na nivou škole/ustanove* sa konkretnim savjetima u vezi sa onim aspektima koje smo u analizi dokumentacije identifikovali kao segmente koji zahtijevaju poboljšanje. Sve obrazovno-vaspitne ustanove su putem mejla dobile Smjernice, a dostupne su i na sajtu www.profesionalnirazvoj.edu.me. U cilju što objektivnijeg utvrđivanja kvaliteta sa Smjernicama su upoznati i nadzornici/ce iz Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta. Radi efikasnijeg monitoringa obuka koje organizuju drugi organizatori izrađena je i unaprijeđena verzija *Smjernica za organizaciju i realizaciju akreditovanih programa stručnog usavršavanja*.

Programski cilj 3. Formiranje trenerskih timova.

Planirane i realizovane aktivnosti 3.1–3.3. (Program rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu)

U 2023. su planirane dvije Interaktivne obuke – program za trenere i to: za nadzornice/nadzornice Zavoda za školstvo i uspješne praktičare-nastavnike.

Ostvarenost: Uspješno realizovane obje planirane obuke: za nadzornike/ce (16 polaznika/ca) – januar 2023. godine i za nastavnike-praktičare (20 polaznika/ca) – mart 2023.

NOVA AKTIVNOST: Treća obuka za trenere održana je u okviru programa „Moje vrijednosti i vrline“ – 14 polaznika/ca i nije planirana jer je nastavak saradnje sa Unicefom ostvaren u maju 2023.

Programski cilj 4. Unapređenje saradnje sa institucijama koje obrazuju nastavnike ili nude programe stručnog usavršavanja nastavnika.

Planirane i realizovane aktivnosti 4.1–4.5. (Program rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu)

4.1. Saradnja sa institucijama koje obrazuju nastavnike/ce svake godine se planira Programom rada i odnosi se na ranije uspostavljene modele saradnje i angažovanje univerzitetskih profesora/ica kao trenera/ica na obukama za nastavnike/ice i direktore/ice obrazovno-vaspitnih ustanova.

Ostvarenost: Saradnja sa profesorima i saradnicima sa Filozofskog fakulteta – Univerzitet Crne Gore koji su vodili akreditovane obuke nastavnika/ca, module za

direktore i pružili mentorsku stručnu podršku rukovodiocima obrazovno-vaspiitnih ustanova pri izradi završnih radova.

4.2. Programom rada je planirano održati i unaprijediti saradnju sa NVO koje realizuju programe obuke nastavnika (PCCG, NDCCG, IMCG...).

Ostvarena je kvalitetna saradnja sa NVO, naročito sa Institutom za medije Crne Gore na planu implementacije Medijske pismenosti u kurikulum za osnovnu školu i Agencijom za elektronske medije. U februaru je potpisan Memorandum o saradnji Zavoda za školstvo, IMCG i AEM-a kojim su definisane zajedničke aktivnosti na implementaciji Medijske pismenosti – izbornog predmeta za učenike/ce 3. ciklusa osnovne škole (*Medijska strategija Crne Gore 2022-2026*). Održano je šest prezentacija Medijske pismenosti za direktore/ice, PP službe i nastavnike/ce u Pljevljima, Beranama, Nikšiću (mart), Podgorici i Budvi (april), predavači: Svetlana Jovetić Koprivica, Miroslav Minić, autori predmetnog programa, priručnika i treneri i Ljiljana Ivanović, koordinatorka za medijsku pismenost i recezentkinja. Prezentacijama je prisustvovalo 156 direktora ili pomoćnika direktora. Nakon prezentacija u svakom gradu su održane radionice sa učenicima VI, VII i VIII razreda kojima je prisustvovalo 211 učenika/ca. U prvoj polovini 2023. u okviru AP kao podrška školama realizovano je šest obuka (planirano četiri) iz medijske pismenosti za nastavnike/ce iz osnovnih škola sa 195 polaznika/ca.

Ostvarenost: Rezultat navedenih aktivnosti je da je Medijsku pismenost izabralo 3260 učenika/ca osnovnih škola (*Nacionalna strategija za mlade 2015-2025*).

Programski cilj 5. Realizacija i unapređivanje programa stručnog usavršavanja koji se realizuju u saradnji sa međunarodnim institucijama i drugim partnerima i NVO.

Planirane i realizovane aktivnosti 5.1–5.2. (Program rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu)

5.1. i 5.2. Planirana je saradnja sa dugogodišnjim partnerima iz međunarodnih institucija i NVO. U maju 2023. na inicijativu g-dina Huana Santandera nastavljena je saradnja sa Kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori u programu „Moje vrijednosti i vrline“. **Ostvarenost:** Uspješno su realizovane sve aktivnosti predviđene Programom za 2023. godinu: četiri obuke „Moje vrijednosti i vrline“ od kojih je jedna Obuka za trenere sa 14 polaznika/ca. Tri obuke za nastavnike/ce održane su u: Zavodu za školstvo, OŠ „Milijana Nikčević“ Nikšić i OŠ „Jugoslavija“ Bar. Broj nastavnika koji su prošli obuku 80. U okviru Programa, 2. jula 2023. u Vladinom domu na Cetinju, održan je Koncert Dječjeg simfonijskog orkestra na kojem se predstavilo 65 učenika/ca srednjih muzičkih škola iz Crne Gore pod dirigentskom palicom maestra Marka Korovića. Učenicima su podršku pružili jedanaest profesionalaca muzičara/ki iz MCCG. Konferencija o iskustvima u praćenju i razvoju SEV-a i razmjeni praksi „Moje vrijednosti i vrline-Razvoj socijalnih i emocionalnih vještina učenika i učenica“ na kojoj su učestvovali direktori/ice i stručni saradnici/ce u školama iz Podgorice, Nikšića i Bara **planirana za decembar 2023. biće realizovana početkom februara 2024.**

5.3. NOVA AKTIVNOST: U saradnji sa Britanskim savjetom realizovana je akreditovana online obuka za nastavnike/ce engleskog jezika *Kontinuirano stručno usavršavanje nastavnika engleskog jezika kroz online zajednicu – Future English* koju je uspješno završilo 28 nastavnika/ca iz Crne Gore. U radnoj posjeti Zavodu za školstvo boravila je predstavica BC-Regionalne kancelarije u Beogradu Tatjana Slijepčević sa kojom je dogovoren nastavak saradnje na planu profesionalnog razvoja nastavnika/ca engleskog jezika i organizacija konferencije u Podgorici na proljeće 2024. Na molbu Roda Bolita, eksperta Britanskog savjeta, Odsjek KPR je

dostavio tražene informacije o sistemu profesionalnog razvoja nastavnika u Crnoj Gori koje će biti primjer dobre prakse u oblasti profesionalnog razvoja u publikaciji koja se priprema na tu temu. Slična publikacija je bila objavljena prije 10 godina u kojoj je bio predstavljen Sistem profesionalnog razvoja nastavnika u Crnoj Gori. S obzirom da je od tada proteklo deset godina, dostavljene su sve informacije vezano za unapređenje sistema i njegovo funkcionisanje u praksi u proteklom periodu.

Programski cilj 6. Međusektorska saradnja.

Planirane i realizovane aktivnosti 6.1–6.3. (Program rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu)

6.1–6.3. Odsjek za KPR kontinuirano je sarađuje i sa Odsjekom za utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada unutar Sektora za nastavu kojem pripada, kao i sa odsjecima Sektora za unapređivanje obrazovanja, na planu razmjene informacija. Sa Odsjekom za utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada tj. nalaza eksterne evaluacije na svim nivoima: predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola (gimnazija), domova učenika i resursnih centara. Sa Odsjekom za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema saradnja se ogledala kroz realizaciju obuka za pedagoge osnovnih škola „Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređivanje nastave“. Saradnja se kontinuirano ostvaruje i kod davanja stručnih mišljenja i preporuka formalnim i neformalnim institucijama i udruženjima. U saradnji sa ovim odsjekom realizovani su i seminari: Psihosocijalna podrška djeci/učenicima u stresnim situacijama, Zdravi stilovi života u osnovnoj i srednjoj školi (*Nacionalna strategija za mlade 2015-2025*), Obrazovanje u oblasti smanjenja rizika od katastrofa (*Strategija za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2023*). U saradnji sa savjetnicom za inkluzivno obrazovanje Anitom Marić, realizovani su seminari iz ove oblasti (*Strategija za inkluzivno obrazovanje 2019-2025*). Sa Odsjekom za međunarodnu saradnju ostvarena je saradnja u razmjeni informacija od važnosti za profesionalni razvoj naših nastavnika/ca, zajedničkoj izradi dokumenata međunarodnih organizacija i institucija kao i prevođenja inostranih dokumenata.

Ostvarenost: Sve aktivnosti u cjelosti realizovane u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 7. Informisanje prosvjetne i druge javnosti o aktivnostima na polju profesionalnog razvoja nastavnika u Crnoj Gori.

Planirane i realizovane aktivnosti 7.1–7.4. (Program rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu)

Planirano je kontinuirano, blagovremeno i istinito informisanje prosvjetne i druge javnosti o aktivnostima Odsjeka za KPR. Savjetnice u Odsjeku za KPR kontinuirano su sarađivale sa PR službom Zavoda u pripremi informacija za objavljivanje na društvenim mrežama i sajtu Zavoda za školstvo. Ostvarena je saradnja i sa PR službom Ministarstva prosvjete u pripremi materijala za medijske i druge nastupe njihovih predstavnika/ca. Načelnica Odsjeka je gostovala na TV Vijesti – tema: Rodna ravnopravnost u predmetnim programima; TV Nikšić, TV Budva – tema: Uvođenje Medijske pismenosti – izbornog predmeta u kurikulum osnovne škole. Tokom 2023. redovno je ažuriran sajt www.profesionalnirazvoj.edu.me, društvene mreže Zavoda za školstvo i Yuotube kanala u saradnji sa PR službom – Služba za opšte poslove Zavoda za školstvo.

Ostvarenost: Sve aktivnosti u cjelosti realizovane u skladu sa Programom rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu.

Programski cilj 8. Profesionalni razvoj zaposlenih u Odsjeku za KPR.

Planirane i realizovane aktivnosti 8.1–8.6. (Program rada Zavoda za školstvo za 2023. godinu)

U skladu sa mogućnostima planiran je i realizovan profesionalni razvoj zaposlenih u Odsjeku za KPR. Načelnica Odsjeka prisustvovala dvodnevnoj konferenciji na temu: *Međusektorska saradnja u slučajevima porodičnog nasilja* u organizaciji Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Programski cilj 9. Ostale aktivnosti.

Savjetnice u Odsjeku za KPR učestvuju u radu radnih grupa a na osnovu rješenja koje donosi direktorica Zavoda. Načelnica Odsjeka je članica Radne grupe za analizu predmetnih programa-CSBH jezik i knjižvnost (*Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025*). Realizovana je analiza programa za CSBH jezik i književnost za VIII razred osnovne škole. Savjetnice Odsjeka za KPR, u okviru rada Komisije za vrjednovanje sertifikata sa obuka koje nijesu akreditovane od strane Zavoda za školstvo, obradile su i evaluirale devetnaest zahtjeva za vrednovanje sertifikata sa međunarodnih obuka i konferencija. Savjetnica Odsjeka za KPR Jasmina Đorđević bila je predstavnik Zavoda za školstvo u projektu *Education Policy Advisors Network (EPAN)* Savjeta Evrope za kompetencije za demokratsku kulturu. Učestvovala je u radu 11. konferencije EPAN-a u Strazburu u maju, kao i u istraživanju uključenosti kompetencije za demokratsku kulturu u zakonskim rješenjima i školskim kurikulumima u Crnoj Gori.

VI OPŠTI POSLOVI

Realizovane aktivnosti:

- 1. Podrška realizaciji Škole u prirodi “Cetinje jedna priča”** – koordiniranje i pozivanje direktora vaspitno-obrazovnih ustanova na dogovorne sastanke povodom termina i načina realizacije.
- 2. Licenciranje i relicenciranje nastavnika i drugih izvršilaca obrazovno-vaspitnog rada** (Zavod za školstvo je u skladu sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju izdao 732 rješenja o izdavanju i obnavljanju licence za rad).
- 3. Ostali poslovi Kancelarije za opšte poslove:** javne nabavke (1 otvoreni postupak javnih nabavki i 14 postupaka jednostavnih javnih nabavki); 26 postupaka po zahtjevu za slobodan pristup informacijama; poslovi vezani za ljudske resurse; poslovi vezani za uspostavljanje unutrašnje finansijske kontrole; poslovi vezani za sprovođenje Plana integriteta; vođenje i ažuriranje Centralne kadrovske evidencije (KIS); izdavanje rješenja o timu nadzornika; izdato je 921 uvjerenje po zahtjevu stranke; popis imovine; urađeno je 345 rješenja o imenovanju predstavnika Zavoda u komisiji za polaganje stručnog ispita nastavnika; izdavanje pojedinačnih akata iz radnog odnosa; izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta; urađeno je 58 rješenja o ocjenjivanju i 320 ostalih spisa i akata; lektorisanje internih dokumenata, materijala za objavljivanje i slanje drugim institucijama; odnosi s javnošću – trijaža i odgovaranje na obraćanja pristigla na službene elektronske adrese Zavoda; informisanje o aktivnostima, kampanjama i akcijama Zavoda za školstvo; uređivanje društvenih mreža Zavoda (Facebook, Instagram), ažuriranje sajta profesionalnirazvoj.edu.me i YouTube kanala Zavoda, saradnja sa medijima. Zavod za školstvo se predstavio i na

Međunarodnom podgoričkom sajmu knjiga i obrazovanja u maju 2023. godine kvalitetnim programom koji je obuhvatio više značajnih tema. Na štandu Zavoda za školstvo, održano je: predavanje na temu "Psihosocijalna podrška djeci u kriznim situacijama"; prezentacija na temu „Podizanje nivoa svjesnosti i znanja o obrazovanju u vanrednim situacijama, kao i mjerama prevencije, pripremljenosti, intervencije i oporavka“; prezentacija na temu: „Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi“. Na glavnoj bini Sajma, Zavod za školstvo je predstavio još jednu od svojih ključnih tema: „Moje vrijednosti i vrline – razvoj socijalnih i emocionalnih vještina učenika i učenica“.

4. **Poslovi Kancelarije za računovodstveno-finansijske poslove:** nadzor i kontrola nad izvršenjem budžeta Zavoda; vođenje računovodstvenih i finansijskih poslova; priprema finansijskog plana i izvještaja o izvršenju finansijskog plana; kontrola utroška sredstava po ugovorima zaključenim od strane Zavoda; kontrola obračuna zarada; priprema kvartalnih i polugodišnjih finansijskih izvještaja; priprema završnog računa budžeta; izrada finansijskih iskaza i dostavljanje Državnom trezoru; ovjeravanje tačnosti i punovažnosti prijedloga ili zahtjeva za plaćanje, državnim novcem; usaglašavanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine i obaveza; vršenje unosa zahtjeva u SAP sistem; praćenje finansijskih realizacija kredita, projekata i donacija; izrada statističkih izvještaja; obrada svih podataka za Poresku upravu; vođenje evidencije o poklonima u skladu sa Zakonom o sprječavanju sukoba interesa; dostavljanja podataka Fondu PIO i drugim državnim organima – M4 obrasci; vođenje blagajničkog poslovanja (obračun i isplata dnevnica za službena putovanja i dr.); vođenje knjige ulaznih faktura; vođenje knjigovodstva osnovnih sredstava; vršenje revalorizacije i amortizacije osnovnih sredstava.

VD DIREKTORICE

Irena Pavlović